

dopředného mikropohledu, daňový klín, náklady na kapitál, efektivní marginální daňová sazba, efektivní průměrná daňová sazba, spotřební daně, ekologické daně, daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv, akcíz, cigarety, Evropská unie, sazba daně, politika, vládní uskupení, volební cyklus, daně z příjmů, sociální pojištění, Reforma veřejných financí, daň z příjmů, daňové zatížení, mzda, superhrubá mzda, Převodní ceny, spojené osoby, komisionář, závislý agent, princip tržního odstupu, daňový mix, daňová politika EU, sazby daní, daň z nemovitostí, daň ze staveb, daň z pozemků, místní koeficient osvobození od daně, fiskální decentralizace, daňová reforma, daňové zatížení, daň z příjmů fyzických osob, průměrná mzda, Euro, taxation system, tax rates, přeshraniční zápočty ztrát, domácí zápočty ztrát, konsolidace, správa místních daní, místny poplatok, územná samospráva, daňové příjmy, všeobecne záväzné nariadenie, vzdelávaní, daně, ekonomika, politika, daňová reforma, daň z příjmu, dědická a darovací, DPH, daňová kvóta, daňové zatížení, definice daně, rovná daň, ekologické daně, osobní důchodová daň, příspěvky na sociální zabezpečení, mezinárodní pronájem pracovní síly, sociální zabezpečení, příjmy sociálního zabezpečení, pojistné sociálního zabezpečení, daňová reforma, daňový systém, daňový mix, Národní strategický referenční rámec, Rámec podpory spoločenstva, strategický cieľ, strategická priorita, operačný program, prioritné osi, opatrenia, oprávnení prijímatelia, ERDF, Kohézny fond, dopytový systém alokácie verejných zdrojov, ponukový systém alokácie verejných zdrojov, programové financovanie, finančné riadenie, kohézna politika, obnoviteľné zdroje energie, energetické úspory, strukturální fondy, komunitární programy, územní energetická koncepce kraje, regionální operační programy, municipiální sféra, Produktivita práce, Metódy odmeňovania vzdelávacieho

XIV. ročník mezinárodní odborné konference

Teoretické a praktické aspekty veřejných financí

Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta financí a účetnictví
3. – 4. dubna 2009

kraje, VÚC, fiškálna politika, malé obce, příjmy z daní, výše, struktura, variabilita příjmů z daní, veřejné výdaje, incidence veřejných výdajů, rozpočtové určení daní, hospodaření obcí, velikost obce, financování obcí a krajů, rozpočtové určení daní, dotace měst a obcí, dotace krajů, samostatná působnost, přenesená působnost, zdravotnický systém, zdravotnické účty, finanční spravedlnost, flat tax, pension reform, political economy, příjmy, výdaje, rozpočet, deficit, konkurenceschopnost, invalidní pojištění, důchodové pojištění, nemocenské pojištění, morbidita, konverze invalidních důchodů ve starobní, investice do vzdělání, školné, lidský kapitál, návratnost investice do vzdělání, public ekonomy, social ekonomy, social enterprise sector, cooperatives, foundations, associations, služby, obce, finanční veřejné finance, finanční soustava, Lafferova křivka, ekonomie veřejných služeb, prohibitivní zóna, efektivnost, administrativní náklady, lidský kapitál, úspory, investice, spravedlnost, zdraví, zdravotní politika, fiscal policy, automatic

Editorial

Dear readers,

In April 2009 the Department of Public Finance organizes the **XIVth International Conference "Theoretical and Practical Aspects of Public Finance"**. Its Scientific and Organising Committees and Department of Public Finance of the University of Economics in Prague successfully invites to Prague outstanding scientists and in other spheres functioning people.

The Conference became this way not only regular event for Czech scientists but also the opportunity for creation of contacts with academics, other scientists, civil servants and other experts for the exchange of experience in broader extent.

We would like to heartily invite you to this Conference and we wish you a nice stay in Prague

On behalf of the Scientific and Organising Committees and Department of Public Finance of the University of Economics in Prague,

Květa Kubátová,

Chair of the Conference Scientific Committee

Seznam příspěvků

Tematická oblast: Daňová politika

Vendula Bílková: Příjem ekologické daně ze zemního plynu a některých dalších plynů	12
Beáta Blechová: Mezinárodní standardy účetního výkaznictví IAS/IFRS v kontextu zavedení společného konsolidovaného základu daně korporací	13
Josef Březina: Zdanění plyných paliv spotřební a ekologickou daní	14
Petr David: Daně z daní uvalených na cigarety v zemích Evropské unie	15
Lukáš Eisenwort: Dopad osobní důchodové daně na různé příjmové skupiny	16
Savina Finardi: K možnostem využití shluků při sledování vývoje daňových výnosů v zemích OECD	17
David Hubal: Administrativní a vyvolané náklady při uplatňování opravných prostředků proti rozhodnutím o dodatečném stanovení daně	18
Karel Janda: Socially Optimal Taxation of Bads	19
Jana Janoušková: Cena práce	20
Michal Jelínek: Stanovení ziskovosti závislého agenta v souladu s principem tržního odstupu	21
Květa Kubátová: Analýza daňové konkurenceschopnosti u daně z příjmů korporací v EU	22
Lenka Láchová: Změny zákona o dani z nemovitostí a jejich vliv na fiskální soběstačnost obcí	23
Danuše Nerudová: Dlouhodobý nehmotný majetek v členských státech EU a v systému CCCTB	24
Jan Pavel, Leoš Vítek : Ex post analýza administrativních nákladů energetických daní	25
Zdeněk Sadovský: Daně a nezisková sféra	26
Andrea Schvábová: Daňové prostředí České republiky a jeho komparace se zeměmi visegrádské čtyřky	27

Veronika Solilová, Jana Vrtalová, Vendula Bílková: Metody určení převodní ceny	28
Slavomíra Svátková, Stanislav Klazar : Limity pro zasílání v Evropské unii	29
Pavel Svirák: Zásadní změny DPH k 1.1.2009 a jejich důsledky v hospodářské krizi	30
Irena Szarowská: Harmonizace základu daně z příjmů právnických osob a její vliv na velikost daňového zatížení	31
Jan Šíroky: Činnost Soudního dvora v oblasti přímého zdanění v Evropské unii (Activities of the Court of Justice on the Field of Direct Taxation in the European Union)	32
Alena Vančurová: Vliv reformy na daňové systémy OECD	33
Václav Vilhelm: Srovnání daňových systémů v zemědělství	34
Leoš Vítek, Jan Pavel : Vyvolané náklady a energetické daně v České republice	35
Jaroslav Vostatek: Manipulace sociálním pojistným v české daňové politice	36
Juraj Válek: Trend vývoja príjmov zo spotrebnej dane z liehu pred a po vstupe do Európskej únie	37
Jana Vrtalová, Vendula Bílková, Veronika Solilová: Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek dle IAS/IFRS a českých účetních standardů	38
Václav Vybíhal: Dávková politika - cui prodest?	39
Jana Weberová: Pojistné sociálního zabezpečení v kontextu časového vývoje	40

Tematická oblast: Veřejné výdajové programy

Jiří Hammer: Vliv změny formy řízení nákladů na vstupy a výstupy ekonomických subjektů: případ Celní správy České republiky	42
Beáta Meričková, Markéta Fantová Šumpíková, Pavel Rousek: Benchmarking na úrovni miestnej samosprávy - vybrané problémy	43
Karolína Řířpová: Inovační výstupy MSP – užití koncepce inovačního rámce a jeho testování pro hodnocení úspěchu 84 evropských inovačních projektů v sektoru Informační a komunikační technologie a Zdraví	45
Václav Urbánek, Pavla Řehořová, Kateřina Maršíková: Public Policy in Higher Education Development	46

Tematická oblast: Veřejné rozpočty

Jiří Bečica: Srovnání výdajů poskytovaných na vybrané služby pro obyvatelstvo u vybraných obcí Moravskoslezského kraje	48
Miroslav Hájek: Struktura výdajů a úloha Státního fondu životního prostředí České republiky	49
Lenka Horváthová: Dopad fiškálnej decentralizácie na miestne rozpočty v SR	50
Vratislav Izák: Veřejné výdaje v postsocialistických zemích	51
Milan Jílek: Rozpočtové určení daní územním samosprávám – normativní a pozitivní přístup	52
Dušan Kozovský: Implementácia programového rozpočtovania v praxi územnej samosprávy v podmienkach Slovenskej republiky	53
Alena Maaytová, Bojka Hamerníková : Komparace vývoje veřejných výdajů	54
Alena Maaytová: Hodnocení kvality zdravotní péče	55
Lucie Sedmihradská, Jakub Haas, Rudolf Kubík: Politicko ekonomický cyklus obcí v ČR	56
Jana Soukopová: Efektivnost výdajů na ochranu životního prostředí z veřejných rozpočtů a metody pro její hodnocení	57
Petr Tománek: Projevy velikostní kategorizace v hospodaření obcí	58

Tematická oblast: Veřejné politiky a veřejné finance

Emília Beblavá: Verejne obstaravanie a zabezpečovanie služieb na Slovensku	60
Kornélie Belíčková: Fiscal policy in the Eurozone	61
Daniela Bruthansová, Anna Červenková, Věra Jeřábková: Otázky financování ošetrovatelské a rehabilitační péče v rezidenčních zařízeních sociální péče	62
Anton Čiernik: Finančné a ekonomické hodnotenie verejných investičných projektov financovaných z prostriedkov finančnej pomoci Európskej únie v programovom období 2007 - 2013	63
Martin Dlouhý: Mental Health Expenditure in the OECD Health Accounts	64
Lubomír Grůň: Právní regulace finančních, peněžních a měnových vztahů v České republice - věc veřejná	65
Alena Hartlová: Lafferova křivka	66
Michaela Horňáková: Zavádění programově-výkonového rozpočtování	67
Stanislav Hora: Úspěšnost práce NKÚ - analýza výroční zprávy	68
Vladimír Hyánek: Neziskový sektor jako koncept?	69
Radek Jurčík: Hodnocení veřejných zakázek a PPP projektů	70
Ladislav Kavřík: Způsoby hodnocení veřejných zakázek	71
Marian Kristel, Radoslav Peter : Econometric model of the Slovak Republic - revenues and expenditure of the state budget	72
Veronika Krůtilová: Ekonomické a sociální dopady regulačních poplatků v českém zdravotnictví	73
Rudolf Kubík: Produktivita práce a vzdělanost ve vybraných zemích EU	74
Jan Mertl: Struktura výdajů na zdravotnictví v kontextu české zdravotní politiky	75
Rajmund Mirdala: Fiškálna politika krajín Európskej únie v kontexte svetovej finančnej a hospodárskej krízy	76
Zuzana Neupauerová: Historický vývoj daní ako hlavný zdroj financovania verejných potrieb na území Slovenska.	77

Jana Péliová: Vplyv verejných výdavkov na štruktúru hospodárskeho rastu	78
Bohuslav Pernica: Vojenská politika, vojenské výdaje a porcování medvěda – případ České republiky	79
Vojtěch Roženský: Snižují sociální transfery skutečně nerovnost?	80
Markéta Řežuchová: Rozhodování o způsobu poskytování místních veřejných služeb	81
Barbora Slintáková: Přístupy k incidenční analýze veřejných výdajů	82
František Svoboda: Soukromé zájmy, veřejný dluh a obecné dobro: janovská lekce veřejných financí	83
Ingrid Šabíková: Current Issues of Slovak Governmental Accounting and Financial reporting	84
Vladimíra Šilhánková, Miroslav Pavlas : Ekonomické aspekty indikátorů trvale udržitelného rozvoje regionů v ČR	85
Jiří Špalek: Experimentální ověření platnosti teorie černého pasažéra v českých podmínkách	86
Vladimíra Trojanová: Regulace zadluženosti územních samosprávných celků se zaměřením na vybrané typy projektů PPP	87
Radim Valenčík: Mohou memplexy zablokovat reformy? (Co musí vzít v úvahu veřejné politiky)	88
Petr Wawrosz: Reforma vzdělávání jako nutná podmínka reforem veřejného sektoru	89
Jiří Witzany: Potencionální rizika finančních derivátů pro veřejné finance	90
Tomáš Wroblowský: Past likvidity, Keynesův efekt a fiskální stimulace jako lék proti hospodářské krizi	91
Elena Žárská: Finančná kapacita obce ako determinant rozvoja	92

Konference se účastní

Ing. Emília Beblavá, Ph.D.
 Ing. Jiří Bečica
 Ing. Jana Benešová
 doc. Ing. Kornélie Belíčková, Ph.D.
 Ing. Vendula Bílková
 Ing. Josef Binar
 Ing. Beáta Blechová, Ph.D.
 JUDr. Daniela Bruthansová
 Ing. Josef Březina CSc.
 Ing. Anna Červenková
 Ing. Anton Čiernik, Ph.D.
 Ing. Petr David, Ph.D.
 doc. Martin Dlouhý
 Ing. Pavel Dobrovský
 Ing. Lukáš Eisenwort
 doc. Ing. Markéta Fantová Šumpíková, Ph.D.
 Ing. Vlasta Feješová
 Ing. Savina Finardi
 Ing. Jarmila Fuchsová
 doc. JUDr. Lubomír Grúň, CSc.
 Ing. Jakub Haas
 doc. Ing. Miroslav Hájek, Ph.D.
 doc. Ing. Bojka Hamerníková, CSc.
 Ing. Jiří Hammer
 Ing. Alena Hartlová
 Ing. Milena Horčicová, CSc.
 Ing. Michaela Horňáková
 Ing. Lenka Horváthová
 Ing. Stanislav Hotla
 Ing. David Hubal
 Ing. Vladimír Hyánek
 prof. Ing. Vratislav Izák, CSc.
 Ing. Karel Janda
 Ing. Jana Janoušková, Ph.D.
 Ing. Michal Jelínek
 Ing. Věra Jeřábková

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
JUDr. Ing. Radek Jurčík, Ph.D.
Ing. Mgr. Ladislav Kavřík
Ing. Otto Kechner
Ing. Stanislav Klazar, Ph.D.
Ing. Marie Konečná
Ing. Dušan Kozovský, Ph.D.
Ing. Pavel Král
Ing. Marián Kristeľ
Ing. Veronika Krůtilová
prof. Ing. Květa Kubátová, CSc.
Ing. Rudolf Kubík
doc. Ing. Lenka Láchová, CSc.
Ing. Alena Maaytová, Ph.D.
Ing. Kateřina Maršíková, Ph.D.
Ing. Jan Matějka
RNDr. Zuzana Matušková
doc. Ing. Beáta Meričková, Ph.D.
Ing. Jan Mertl, Ph.D.
Ing. Rajmund Mirdala, Ph.D.
Ing. Věra Nečadová
Ing. Danuše Nerudová, Ph.D.
Ing. Zuzana Neupauerová
Ing. Eva Nováková
doc. Ing. Jan Pavel, Ph.D.
Ing. Miroslav Pavlas
Ing. Jana Péliová, Ph.D.
Ing. Bohuslav Pernica, Ph.D.
Ing. Radoslav Peter
Ing. Jakub Picka
Mgr. Josef Radocha
Ing. Pavel Rousek
Ing. PhDr. Vojtěch Roženský
Ing. Pavla Řehořová, Ph.D.
Ing. Markéta Řežuchová
Mgr. Karolína Řípová
doc. Ing. Zdeněk Sadovský, CSc.
Ing. Lucie Sedmihradská, Ph.D.

Ing. Andrea Schvábová
Ing. Barbora Slintáková, Ph.D.
Ing. Veronika Solilová
Ing. Mgr. Jana Soukopová, Ph.D.
doc. Ing. Slavomíra Svátková
Dr. Ing. Pavel Svirák
František Svoboda, Ph.D.
Bc. Petra Svobodová
Ing. Irena Szarowská
Ing. Ingrid Šabíková, Ph.D.
doc. Ing. Vladimíra Šilhánková, CSc.
prof. Ing. Jan Široký, CSc.
Jiří Špalek, Ph.D.
doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
Ing. Vladimíra Trojanová
doc. Ing. Václav Urbánek, CSc.
Ing. Juraj Válek
doc. Radim Valenčík, CSc.
prof. Ing. Alena Vančurová, Ph.D.
Ing. Václav Vilhelm, CSc.
Ing. Leoš Vítek, Ph.D.
prof. Ing. Jaroslav Vostatek, CSc.
Ing. Jana Vrtalová
prof. Ing. Václav Vybíhal, CSc.
Ing. Mgr. Petr Wawrosz
Ing. Jana Weberová
RNDr. Jiří Witzany, Ph.D.
Ing. Tomáš Wroblowski, Ph.D.
doc. Ing. Elena Žárská, CSc.

Vědecký výbor konference

předseda: **Květa Kubátová**, *Vysoká škola ekonomická v Praze*

členové: **Bojka Hamerníková**, *Vysoká škola finanční a správní*
Vratislav Izák, *Vysoká škola ekonomická v Praze*
Juraj Nemec, *Univerzita Mateja Béla, Banská Bystrica*
Jan Široký, *VŠB – Technická univerzita Ostrava*
Václav Urbánek, *Vysoká škola ekonomická v Praze*
Alena Vančurová, *Vysoká škola ekonomická v Praze*

Pořadatel

Katedra veřejných financí
Fakulta financí a účetnictví
Vysoká škola ekonomická v Praze
Nám. W. Churchilla 4
130 67 Praha 3
<http://kvf.vse.cz>

Internetové stránky konference

<http://kvf.vse.cz/konference>

Tematická oblast: Daňová politika

Ing. Vendula BÍLKOVÁ

e-mail: venbil@seznam.cz

adresa: Provozně ekonomická fakulta Zemědělská 1 613 00 Brno

Příjem ekologické daně ze zemního plynu a některých dalších plynů

Příspěvek se zabývá problematikou ekologické daně ze zemního plynu a některých dalších plynů, která je obsažena v zákoně č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. Článek pojednává o příjmu z ekologické daně ze zemního plynu a některých dalších plynů za rok 2008. Cílem příspěvku je objasnění principu ekologické daňové reformy, zda uvedený příjem splnil předpokládané očekávání ve výnosové neutralitě (snížení jiných daní nebo pojistného na sociální zabezpečení).

Klíčová slova: příjem, daň, zemní plyn.

Ing. Beáta BLECHOVÁ, Ph.D.

e-mail: blechova.beata@seznam.cz

adresa: Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Slezská univerzita v Opavě,
Univerzitní náměstí 1934/3, 733 40 Karviná

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví IAS/IFRS v kontextu zavedení společného konsolidovaného základu daně korporací

Rozdílnost daňových systémů v jednotlivých členských státech Evropské unie způsobuje vznik daňové konkurence, která na jedné straně má pozitivní vliv, protože generuje zodpovědnou daňovou politiku států projevující se nižším daňovým zatížením podnikatelských subjektů, na druhé straně se však projevuje i určitými negativními účinky, pro které je také označována jako tzv. „škodlivá daňová konkurence“. Evropská komise usiluje o odstraňování těchto negativních vlivů cestou postupné koordinace a harmonizace daňových systémů v EU i u systémů korporátní daně z příjmů. Jedním z návrhů Evropské komise týkající se komplexnějších variant dalšího postupu harmonizace daně z příjmů korporací je uplatnění jednotného, společného konsolidovaného základu daně z příjmů u všech nadnárodních společností. Nástrojem, který poskytne společný jazyk a některé společné definice při navrhování jednotného konsolidovaného daňového základu se mohou stát Mezinárodní standardy účetního výkaznictví IAS/IFRS.

Klíčová slova: mezinárodní standardy účetního výkaznictví, korporátní daň z příjmů, škodlivá daňová konkurence, dvojí zdanění, daňová koordinace a harmonizace, systém společného konsolidovaného daňového základu.

Ing. Josef BŘEZINA, CSc.

e-mail: brezina@pef.czu.cz

adresa: Katedra obchodu a financí, Česká zemědělská univerzita v Praze, Kamýcká ul.
129, 165 21 Praha-Suchbát

Zdanění plyných paliv spotřební a ekologickou daní

Příspěvek je zaměřen na zdanění plyných paliv spotřební daní z minerálních olejů a ekologickou daní ze zemního plynu a některých dalších plynů. V příspěvku je uveden převod zdanění části plynů ze spotřební daně z minerálních olejů do nově zavedené ekologické daně ze zemního plynu. Dále jsou posuzovány sazby zdanění rozlišené podle druhu plynu a účelu jeho použití a porovnává výše zdanění topných plynů s ostatními palivy.

Klíčová slova: spotřební daně, zdanění zemního plynu, ekologické daně.

Ing. Petr DAVID, Ph.D.

e-mail: david@mendelu.cz

adresa: Ústav účetnictví a daní, Provozně ekonomická fakulta, Mendelova zemědělská
a lesnická univerzita v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno

Daně z daní uvalených na cigarety v zemích Evropské unie

V zemích Evropské unie je daň uvalovaná na cigarety konstruována jako akcíz složený z části daně ad valorem a části daně specifické. Pokud odhlédneme od samotné výše zatížení akcízem, pak se nesmyslným jeví především postup stanovení daně z přidané hodnoty z ceny cigaret včetně akcízu a stanovení části akcízu ad valorem z ceny včetně daně z přidané hodnoty. Je zde tedy identifikován poměr části daně kalkulované z ceny samotného zboží, části daně kalkulované z již dříve uvalené daně, násobek ceny včetně daní vůči ceně bez daní a další relevantní charakteristiky. Na základě výše uvedeného a vyvozených adekvátních závěrů jsou formulována doporučení v teoretické i praktické rovině týkající se především výše, formy a regulace uvalování akcízu na cigarety v zemích Evropské unie.

Klíčová slova: akcíz, cigarety, Evropská unie, daň z přidané hodnoty.

JEL: H21.

Ing. Lukáš EISENWORT

e-mail: ajzik@seznam.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Dopad osobní důchodové daně na různé příjmové skupiny

Práce je zaměřena na data získaná od skutečných poplatníků. Analýza začíná zkoumáním primární nerovnosti rozdělení důchodů v populaci za použití výpočtu podílů jednotlivých decilů na celkových příjmech před a po zdanění. Je zkoumán dopad daně na jednotlivé decily a to pomocí průměrné sazby pro každý decil. Tato analýza přinesla zajímavé výsledky hlavně v prvních decilech. Charakteristika byla doplněna výpočtem mezní mezidecilové průměrné sazby čili ukazatele o kolik se změní průměrná sazba poplatníka při posunu o jeden decil směrem nahoru. Byla rovněž zkonstruována funkce pro ex post určení průměrné sazby dle příjmu poplatníka.

Klíčová slova: osobní důchodová daň, příjmová nerovnost.

Ing. Savina FINARDI

e-mail: savina@finardi.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

K možnostem využití shluků při sledování vývoje daňových výnosů v zemích OECD

Probíhající daňové reformy v zemích OECD vedou ke změnám ve strukturách daňových systémů. Obecným trendem v zemích OECD je příklon k nepřímým daním a naopak snižování významu přímých daní. Příspěvek hodnotí změny v daňových systémech zemí OECD pomocí shluků. K věrnějšímu vyjádření rovněž využívá dat z národních účtů, které jsou založeny na aktuální bázi.

Klíčová slova: daňové výnosy, daňová kvóta, shluky, národní účty.

Ing. David HUBAL

e-mail: hubal@untax.cz

adresa: CSA 394, 500 03 Hradec Králové

Administrativní a vyvolané náklady při uplatňování opravných prostředků proti rozhodnutím o dodatečném stanovení daně

Zdanění kromě ekonomických distorzí při efektivní alokaci zdrojů s sebou přináší i náklady zdanění a to jak náklady na straně státu (administrativní), tak náklady na straně daňových subjektů (vyvolané). Část z těchto celkových společenských nákladů připadá na náklady, jež musí stát i daňové subjekty vynaložit na odstranění nezákonných rozhodnutí o dodatečném stanovení daně. Tyto náklady by vůbec nemusely být státem ani daňovými subjekty vynaloženy, pakliže by rozhodování daňových orgánů bylo bezvadné a daňový systém právně perfektní a průhledný. Potom náklady, jež musí stát i daňové subjekty vynaložit na odstranění nezákonných rozhodnutí o dodatečném stanovení daně, jsou vynakládány nad rámec toho, co lze považovat za nezbytné náklady zdanění. Dokonce i náklady vynaložené na bezúspěšné pokusy o odstranění daňových rozhodnutí lze považovat za náklady nad rámec nezbytnosti. Lze vycházet z premisy, že ten, kdo daňové rozhodnutí napadne opravným prostředkem, považuje subjektivně takové rozhodnutí za nezákonné. Mylné posouzení zákonnosti takového rozhodnutí daňovým subjektem je způsobeno právní disperfektností a neprůhledností daňového systému. Byl-li by daňový systém právně perfektní a průhledný, pak by daňová rozhodnutí byla bez dalšího akceptována daňovými subjekty jako správná a daňový subjekt by se takovým rozhodnutím podvolil, neboť by sám dopředu věděl, že uplatnění opravného prostředku je marné pro zřetelnou správnost daňové rozhodnutí. V souvislosti s hodnocením efektivity daňového systému se potom jeví jako vhodné sledovat společenské náklady právní disperfektnosti daňového systému, za které lze považovat administrativní a vyvolané náklady při uplatňování opravných prostředků proti rozhodnutím o dodatečném stanovení daně.

Klíčová slova: efektivnost zdanění, právní perfektnost daňového systému, administrativní náklady, vyvolané náklady.

Ing. Karel JANDA

e-mail: Karel-Janda@seznam.cz

adresa: Katedra bankovníctví a pojišťovnictví, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Socially Optimal Taxation of Bads

This study analyzes the possibility of taxation of commodities, which are considered socially undesirable. We provide a general economic optimization model which may be used in such a situation and we apply this model to the analysis of effects of beer consumption on consumers and the society as a whole. We provide a description of possible costs and benefits connected with beer production and consumption. We show that both tangible and intangible costs of beer consumption to the society seem to outweigh production benefits. In order to provide a quantitative recommendation for possible increase of beer taxation we consider the beer consumption by abusers and non-abusers. We find that in order to maximize the welfare of society government should take such measures, which would raise average beer price by from 3.5% to 36%, depending on our assumptions on behavior of beer abusers and non-abusers.

Klíčová slova: Tax, Elasticity, Price, Bads, Beer.

Ing. Jana JANOUŠKOVÁ, Ph.D.

e-mail: janouskova@opf.slu.cz

adresa: Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Slezská univerzita v Opavě,
Univerzitní náměstí 1934/3, 733 40 Karviná

Cena práce

Srovnání podílu osobní důchodové daně ve srovnání s průměrem států EU i OECD je zajímavé, neboť podíl osobní důchodové daně je malý a má i poměrně malý vliv na „daňovou cenu“ pracovní síly. Ostřeji se ale v ní projevuje pojistné sociálního pojištění. Přestože se Česká republika se svou daňovou kvótou pohybuje okolo průměru, v této kategorii má prvenství - největší část veřejných příjmů tvoří sociální pojistné, které tvoří cca 40% veškerých daňových příjmů. Vysoké povinné odvody zejména na straně zaměstnavatelů současně zvyšují nákladovost firem a snižují atraktivnost podnikatelského prostředí.

Klíčová slova: osobní důchodová daň, sociální pojistné, cena práce.

Ing. Michal JELÍNEK

e-mail: jelinekm@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Stanovení ziskovosti závislého agenta v souladu s principem tržního odstupu

Praktici v oboru převodních cen se potýkají s problémem stanovení obvyklé ziskovosti společností vykonávajících komisionářské služby pro kapitálově spojené osoby. Při vyhledávání srovnatelných nezávislých subjektů je v praxi obtížné odlišit distributora jednajícího svým jménem na svůj účet od agenta jednajícího na základě komisionářské smlouvy svým jménem na účet komitenta. Příspěvek analyzuje možné přístupy k rozlišení agenta od distributora na základě informací dostupných v databázi AMADEUS a předkládá prakticky použitelné řešení k nalezení obvyklé ziskovosti.

Klíčová slova: převodní ceny, spojené osoby, komisionář, závislý agent, princip tržního odstupu.

JEL: G34, H25, M48.

prof. Ing. Květa KUBÁTOVÁ, CSc.

e-mail: kubatova@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Analýza daňové konkurenceschopnosti u daně z příjmů korporací v EU

Cílem příspěvku je analyzovat daňovou konkurenci v 18 zemích EU – současně členech OECD (15 původních členů EU plus Česká republika, Maďarsko a Polsko jako nové tržní ekonomiky. Slovensko není členem OECD, tudíž porovnatelná data nejsou k dispozici.). Je použita metoda známá z modelů exportní výkonnosti, metoda konstantních tržních podílů. Tato metoda v základním tvaru rozkládá index podílu země na celkových exportech na tzv. „vliv růstu celkového exportu“ a na reziduální složku, zvanou „vliv konkurenceschopnosti“. Další analýzou vývoje exportních cen se dá zjistit, jaký vliv mají tyto ceny na velikost konkurenceschopnosti. Metoda je v tomto příspěvku analogicky použita na daňové výnosy, rozkládá index podílu země na celkových výnosech na „vliv růstu celkových výnosů“ a na „vliv konkurenceschopnosti“. Vlivy jsou měřeny mezi obdobími 1994/5 a 2005/6. Analogicky k analýze vývoje cen exportu je provedena analýza vývoje sazeb daně korporací. Bylo zjištěno, že vliv růstu celkových výnosů daně korporací na výnosy země je pozitivní u všech 18 ze zahrnutých zemí a vliv konkurenceschopnosti je pozitivní u 8 zemí včetně Česka, zatímco u 10 zemí je záporný. Česká republika zaujímá 8. místo v ukazateli „daňové konkurenceschopnosti“ u daně korporací a patří k zemím, které jsou „daňově konkurenceschopné“. Analýzou vývoje statutárních sazeb daní bylo zjištěno, že nejvíce poklesla sazbová relace v Irsku, Polsku a Česko je na třetím místě. Hypotéza, že snižování relativní sazby daně korporací příznivě ovlivňuje výnosy daně se však nepotvrdila.

Klíčová slova: metoda konstantních tržních podílů, změna sazbové relace, vliv růstu celkových výnosů, vliv konkurenceschopnosti, daňová konkurence v EU.

JEL: H25.

doc. Ing. Lenka LÁCHOVÁ, CSc.

e-mail: lachova@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Změny zákona o dani z nemovitostí a jejich vliv na fiskální soběstačnost obcí

Cílem příspěvku je zhodnocení dopadu nejnovějších změn legislativy na fiskální význam daně z nemovitostí. Analýza je provedena za Českou republiku celkem na základě výpočtů vycházejících z Bilancí příjmů a výdajů obcí a okresních úřadů a za vybrané municipality na základě vlastních šetření. Vývoj struktury předmětu daně a jeho vliv na velikost daňového výnosu je hodnocen na základě údajů ADIS prostřednictvím MFČR a územních finančních úřadů se zaměřením na vybrané obce Středočeského kraje. Metodou modelování jsou hodnoceny předpokládané alternativy vývoje výnosů daně z nemovitostí od roku 2009 na základě dopadu změn legislativy a vliv jejich využití na daňovou autonomii a fiskální soběstačnost obcí.

Klíčová slova: daň z nemovitostí, daň ze staveb, daň z pozemků, místní koeficient, osvobození od daně, fiskální decentralizace.

Ing. Danuše NERUDOVÁ, Ph.D.

e-mail: d.nerudova@seznam.cz

adresa: Ústav účetnictví a daní, Provozně ekonomická fakulta, Mendelova zemědělská
a lesnická univerzita v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno

Dlouhodobý nehmotný majetek v členských státech EU a v systému CCCTB

Klíčovou roli při tvorbě pravidel konstrukce společného konsolidovaného korporátního základu daně hraje institucionální vztah mezi pravidly účetního výkaznictví a daňovými pravidly, neboť k výraznému snížení administrativních a vyvolaných nákladů zdanění může dojít pouze za předpokladu konvergence účetních a daňových pravidel (či velmi úzké vazby mezi nimi). Cílem příspěvku je provedení komparační analýzy v oblasti definice a odpisování dlouhodobého nehmotného majetku v jednotlivých členských státech a srovnání s navrženými pravidly, jež by se na definici dlouhodobého nehmotného majetku a jeho odpisování měly vztahovat v rámci systému CCCTB.

Klíčová slova: společný konsolidovaný korporátní základ daně, dlouhodobý nehmotný majetek, odpisování, IAS/IFRS.

doc. Ing. Jan PAVEL, Ph.D.

e-mail: pavelj@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

doc. Ing. Leoš VÍTEK, Ph.D.

e-mail: vitek@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Ex post analýza administrativních nákladů energetických daní

Od 1. ledna 2008 se český daňový systém rozrostl o tři nové tituly: daň z elektřiny, daň ze zemního plynu a některých dalších plynů a daň z pevných paliv. Předmětem těchto daní, které jsou souborně označovány jako energetické, jsou takové komodity, jejichž spotřeba nebo výroba s sebou nese negativní dopady na životní prostředí. Potřeba jejich implementace vyplynula ze závazků České republiky k Evropské unii a z ekonomického hlediska se jedná o určitou „okleštěnou“ podobu Pigouviánské daně. Existence nových daní s sebou samozřejmě přináší vznik transakčních nákladů, z nichž část je nesena veřejným (administrativní náklady) a část soukromým sektorem (vyvolané náklady). Předložený příspěvek s využitím metody přepočteného pracovníka analyzuje velikost administrativních nákladů a zjištěné výsledky porovnává s hodnotami, které byly naměřeny u ostatních daní.

Klíčová slova: administrativní náklady, efektivnost, daňová politika.

Ing. Andrea SCHVÁBOVÁ

e-mail: andrea.schvabova@gmail.com

adresa: Sídliště 645, 357 01 Rotava

Daňové prostředí České republiky a jeho komparace se zeměmi visegrádské čtyřky

Pro podnikání je důležitý makroekonomický vývoj země, politická stabilita, postavení země v mezinárodním měřítku, nastavení legislativy podnikání, přístup k financím či různé formy podpory podnikání. Jedním z hlavních faktorů, které podnikání ovlivňují je daňové prostředí. Zejména v poslední době, v podmínkách stále se zvyšující mobility pracovní síly, zboží, služeb a kapitálu, kdy v Evropské unii není problém přemísťovat sídlo firmy z jedné země do druhé, se daňový systém příslušné země stává jednou ze základních determinant podnikatelského prostředí. Podniky jsou ovlivňovány v podstatě všemi typy daní, bez výhrad to platí u daní přímých, a to jak daní z korporací, tak daní osobních důchodových, kdy firma zpravidla musí odvádět zálohy na tuto daň za své zaměstnance, za splnění určitých podmínek i u daní nepřímých. V určitých situacích se podnik může setkat i s daněmi převodovými. Neméně podstatnou složkou je i samotná daňová správa a administrativa. V této eseji přibližuji aktuální daňové prostředí v České republice a jeho dopad na podmínky podnikání. Pro lepší představu používám komparaci s ostatními zeměmi visegrádské čtyřky, tj. Slovenska, Maďarska a Polska. V první kapitole nejprve velmi stručně přibližuji daňový systém České republiky a následně provádím komparaci základních daňových ukazatelů, které ovlivňují podnikatelské prostředí ve sledovaných zemích.

Klíčová slova: daňové prostředí, podnikatelské prostředí.

Ing. Veronika SOLILOVÁ

e-mail: Ritve@email.cz

adresa: Provozně ekonomická fakulta MZLU v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno

Ing. Jana VRTALOVÁ

e-mail: jvrtalova@seznam.cz

adresa: Provozně ekonomická fakulta MZLU v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno

Ing. Vendula BÍLKOVÁ

e-mail: vendelka@volny.cz

adresa: Provozně ekonomická fakulta MZLU v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno

Metody určení převodní ceny

Příspěvek se zaměřuje na Směrnici o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy a na Pokyn MF č. D-258 k uplatňování mezinárodních standardů při zdaňování transakcí mezi sdruženými podniky – převodní ceny; a to konkrétně na problematiku metod stanovení převodních cen. V příspěvku jsou vymezeny transakční metody v členění, které uvádí Směrnice o převodních cenách, definovány silné a slabé stránky metod, je posouzena aplikace jednotlivých metod, a následně vzájemně metody porovnány. Cílem příspěvku je identifikovat popisovanou problematiku a následně nalézt odpověď na otázku, kdy, kterou metodu aplikovat, a jakým způsobem. Včetně doporučení, jak postupovat při výběru vhodné metody.

Klíčová slova: transakční metody, převodní ceny, Směrnice o převodních cenách.

doc. Ing. Slavomíra SVÁTKOVÁ

e-mail: svatkova@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Ing. Stanislav KLAZAR Ph.D.

e-mail: klazar@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Limity pro zasílání v Evropské unii

Tématem příspěvku je dodání zboží mezi státy Společenství v rámci tzv. zasílání. Zasíláním se rozumí situace, ve kterých je příjemcem zboží osoba, pro kterou není pořízení zboží předmětem daně z přidané hodnoty. Na úrovni Společenství byly pro zasílání stanoveny hodnotové limity. Jejich role spočívá v tom, že se staly významným faktorem určujícím místo (stát), ve kterém bude odvedena daň z přidané hodnoty. Pravidla pro stanovení limitů i samotná výše limitů však nebyly od doby jejich zavedení zásadně změněny. Vzniká tudíž zákonitě otázka po jejich funkčnosti. Cílem příspěvku je vybrat ukazatele, o kterých lze předpokládat, že by mohly být v korelaci s výší zásilkových limitů a tuto závislost popsat a zhodnotit. V užším výběru jsou tyto ukazatele: inflace, produkt na obyvatele, objem zásilkového obchodu k celkovému objemu dováženého (vyváženého) zboží, velikost základní sazby DPH, relace základní sazby DPH členského státu a průměrné sazby DPH ve Společenství.

Klíčová slova: intrakomunitární plnění, zasílání, limity pro zasílání, sazba daně z přidané hodnoty, inflace, produkt na obyvatele.

Dr. Ing. Pavel SVIRÁK

e-mail: pavelsvirak@seznam.cz

adresa: Fakulta podnikatelská, Vysoké učení technické v Brně, Kolejní 4, 612 00 Brno

Zásadní změny DPH k 1.1.2009 a jejich důsledky v hospodářské krizi

Zákon o dani z přidané hodnoty k datu 1. lednu 2009 naznal poměrně hodně zcela zásadních změn. Jednou z mnoha je nová definice obratu, která již neuvažuje příjmy a výnosy osoby povinné k dani, ale pracuje s pojmem souhrn úplat, jež zcela zásadním způsobem ovlivní počet osob povinných k dani, které se stanou plátcem DPH. Od roku 2009 přestává také existovat možnost využívání přefakturace vybraných druhů zboží a přefakturace služeb. Zcela nově je zpracována definice finančního leasingu, u kterého budu nutné rozlišovat, zda je či není povinností nájemce nabýt najatou věc. Jako velmi výhodné se jeví využívání na místo reklamních předmětů obchodních vzorků. V neposlední řadě se bude také projevovat nové pojetí registrace jednak sdružení fyzických osob, ale také nové postavení osob registrovaných v jiném členském státě a v neposlední řadě také zahraničních osob ze třetích zemí. Lze konstatovat, že některé změny zákona budou mít vliv na postavení a ekonomickou situaci podnikatelských subjektů v nastupující hospodářské krizi.

Ing. Irena SZAROWSKÁ

e-mail: szarowska@opf.slu.cz

adresa: Katedra financí, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Slezská univerzita
v Opavě, Univerzitní náměstí 1934/3, 733 40 Karviná

Harmonizace základu daně z příjmů právnických osob a její vliv na velikost daňového zatížení

Příspěvek je věnován harmonizaci základu daně z příjmů právnických osob v Evropské unii. V současné době platí v Evropské unii 27 různých způsobů pro výpočet základu daně z příjmů právnických osob. Evropská unie se proto snaží o vytvoření a přijetí směrnice pro jednotný výpočet a konsolidaci společného základu daně pro společnosti podnikající v rámci Evropské unie. Systém jednotného konsolidovaného základu daně (CCCTB) by měl podle návrhu vycházet z Mezinárodních účetních standardů (IFRS), jejichž dodržování je od 1.1. 2005 povinné pro společnosti s veřejně obchodovatelnými cennými papíry v Evropské unii. Cílem příspěvku je porovnat efektivní daňové zatížení ve 12 vybraných zemích (Belgie, Česká republika, Francie, Holandsko, Irsko, Lotyšsko, Maďarsko, Německo, Polsko, Rakousko, Slovenská republika a Velká Británie) před a po zavedení CCCTB, tj. podle stávajících pravidel a podle pravidel IFRS. Příspěvek také analyzuje, zda se sníží rozdíly ve výši daňového zatížení mezi jednotlivými zeměmi.

Klíčová slova: daň z příjmů právnických osob, základ daně, jednotný konsolidovaný základ daně, daňové zatížení, daňová konkurence.

JEL: F2, F15, H25, H21.

prof. Ing. Jan ŠIROKÝ, CSc.

e-mail: jan.siroky@vsb.cz

adresa: Katedra veřejné ekonomiky, Ekonomická fakulta, Vysoká škola báňská -
Technická univerzita Ostrava, Sokolská 33, 701 21 Ostrava

Činnost Soudního dvora v oblasti přímého zdanění v Evropské unii

Soudní dvůr (ESD) je institucí Evropského společenství již od zakládajících Římských smluv z roku 1957. ESD má nezastupitelnou roli při výkladu komunitárního práva, nese odpovědnost za aplikaci komunitárního práva a kontroluje legitimitu rozhodování Rady a Komise, což se samozřejmě týká i daňových otázek. Stať se zabývá analýzou úlohy ESD v oblasti přímého zdaňování v Evropské unii. V situaci, kdy členské státy jsou stále méně ochotny vytvářet konsensuální stanoviska v oblasti daní, roste význam judikátů ESD. V oblasti přímých daní ESD dohlíží zejména nad zajišťováním tzv. čtyř svobod volného pohybu. Stať však také ukazuje na fakt, že naplňování čtyř svobod neznamena unifikaci daňových předpisů: členské státy mohou nadále ve svém daňovém zákonodárství rozlišovat tuzemského daňového rezidenta a nerezidenta a z toho vyplývající rozdílnou daňovou povinnost.

Klíčová slova: Soudní dvůr, judikáty ESD, přímé daně, harmonizace, svoboda pohybu zboží, svoboda pohybu osob, svoboda pohybu služeb, svoboda pohybu kapitálu.

JEL: H20, K34, H62.

prof. Ing. Alena VANČUROVÁ, Ph.D.

e-mail: vancura@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Vliv reforem na daňové systémy OECD

Cílem statí je zjistit, do jaké míry a jak se daňové reformy projeví na změnách základních parametrů daňových systémů zemí OECD od 80. let minulého století. Posuzovány budou relativní výnosy základních typů daní a vývoj nominálních sazeb, případně zavádění nových daní. Na základě těchto parametrů se pokusím odhadnout, do jaké míry byly naplněny cíle daňových reforem v tomto období. K tomu, aby bylo možno hodnotit splnění cílů daňových reforem, je třeba nejprve definovat, v čem se shodují ve většině zemí OECD. Testováno bude splnění následujících cílů daňových reforem: zabezpečení dostatečného daňového výnosu, zvyšování konkurenceschopnosti a podpora ekonomického růstu.

Klíčová slova: daňová reforma, daňový systém, daňový mix.

JEL: H20.

Ing. Václav VILHELM CSc.

e-mail: vilhelm.vaclav@uezi.cz

adresa: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 75, 120 56 Praha

Srovnání daňových systémů v zemědělství

Systémy zdanění zemědělců jsou v řadě zemí specifické, resp. uplatňují pro oblast zemědělství specifické úlevy. Ekonomika zemědělství je mnoha zeměmi výrazným způsobem ovlivňována podporami z veřejných zdrojů, v případě Evropské unie zejména podporami vyplývajícími ze Společné zemědělské politiky. Při uplatňování podpor je obecně kladen, v praxi s menším či větším důrazem, požadavek na zachování konkurenčního prostředí v zemědělském podnikání. Rozdíly v daňových systémech možnost mezinárodních srovnání významným způsobem ztěžují. Daňovou politiku státy chápou jako plně národní záležitost a pokusy o sestavení mezinárodních srovnání jsou politicky vysoce citlivé, zvláště když se zaměřují na zemědělství. Například v rámci Evropské unie se nesestavuje žádný centrální záznam zdanění zemědělství. Informace o rozdílech ve zdanění zemědělců a zemědělských aktiv by byla potřebná pro vyhodnocení příjmů příspěvků státní pomoci v rámci Společné zemědělské politiky. Příspěvek navazuje na studii Zdanění a sociální bezpečnost v zemědělství zpracovanou OECD v roce 2005 a klade si za cíl poskytnout přehled systémů zdanění zemědělců ve vybraných zemích a srovnání se situací v ČR. Současně jsou aktuálně naznačeny i možné dopady opatření navrhovaných v souvislosti s finanční a hospodářskou krizí.

Klíčová slova: zdanění zemědělství, sociální pojištění zemědělců, daňové úlevy v zemědělství.

doc. Ing. Leoš VÍTEK, Ph.D.

e-mail: vitek@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

doc. Ing. Jan PAVEL, Ph.D.

e-mail: pavelj@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Vyvolané náklady a energetické daně v České republice

Vzhledem k tomu, že od roku 2008 byly v ČR zavedeny tři nové energetické daně, je pro vyhodnocení jejich administrativní náročnosti pro soukromý sektor nutné kvantifikovat velikost vyvolaných nákladů. Již v roce 2006 a 2007 byly autory tohoto textu provedeny ex ante odhady vyvolaných nákladů připravovaných energetických daní. Primární sběr dat v roce 2008 u subjektů, které podléhají energetickým daním, ukázal, že vyvolané náklady nejsou příliš vysoké a v porovnání s ostatními daněmi v ČR se jedná spíše o efektivní daně. Výsledky vyvolaných nákladů kolísají mezi 0,27 % - 0,39 % odhadovaného aktuálního výnosu těchto daní pro rok 2008 (průměr za všechny energetické daně je 0,31 % odhadovaného aktuálního výnosu těchto daní pro rok 2008).

Klíčová slova: energetické daně, efektivnost, vyvolané náklady.

JEL: H21, Q52, Q58.

prof. Ing. Jaroslav VOSTATEK CSc.

e-mail: jaroslav.vostatek@vsfs.cz

adresa: Vysoká škola finanční a správní, Estonská 500, 101 00 Praha 10

Manipulace sociálním pojistným v české daňové politice

Svérázné postavení pojistného sociálního pojištění v českém daňovém systému, jeho geneze a aktuální snahy o jeho využívání. České důchodové pojištění, nemocenské pojištění zaměstnanců a veřejné zdravotní pojištění v zásadě není sociálním pojištěním. Vztahy mezi pojistným sociálního pojištění a zdaněním příjmů v různých modelech daní a sociálního zabezpečení. Doporučení pro českou daňovou politiku.

Klíčová slova: pojistné sociálního pojištění, daňová politika, sociální pojištění.

Ing. Zdeněk SADOVSKÝ

e-mail: sadovsky@sting.cz

adresa: AKADEMIE STING, o.p.s. Stromovka 1, 637 00 Brno

Daně a nezisková sféra

Současná úprava zdaňování a financování neziskových organizací znamená silnou roli státu a pro celou řadu úspěšných a kvalitních organizací zejména v oblasti charity vytváří prostředí neurčitosti a nejistoty. Příspěvek je studií možné změny přesunu kompetencí ze státu na občana formou asignací.

Klíčová slova: daně, nezisková sféra, asignace.

Ing. Juraj VÁLEK

e-mail: valem.juraj@gmail.com

adresa: Ekonomická univerzita v Bratislave Národohospodárska fakulta Katedra financií,
Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava

Trend vývoja príjmov zo spotrebnej dane z liehu pred a po vstupe do Európskej únie

Vo svojom príspevku sa zameriavam na vývoj zo spotrebnej dane z liehu pred a po vstupe do Európskej únie, dôvody vypracovania nového zákona, princípy nového zákona, a následný odraz vo vývoji spotrebnej dani z liehu. Ďalej sa zaoberám podielom spotrebnej dane z liehu na štátnom rozpočte, štruktúrou a výrobou liehu a liehových nápojov ako aj trendom vývoja v obchodnej bilancii týchto komodít. Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie nadobudol účinnosť 1. mája 2004 zákon č. 105/2004 Z. z. o spotrebnej dani z liehu a o zmene a doplnení zákona č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení zákona č. 211/2003 Z. z. Pri liehu, ako špecifickom tovare s vyšším zdanením, môže dochádzať k vysokým daňovým únikom. Podľa materiálov MF SR pri presadzovaní spomínanej koncepcie daňovej reformy, rozdiel medzi odhadom dane podľa spotreby a výnosu bol cca 1 mld. Sk. Aj preto bolo nutné dôsledne uplatniť smernicu č. 92/12/EHS o zavedení všeobecného systému uplatňovania spotrebnej dane. Neodporúčalo sa túto daň zvyšovať pred zavedením funkčného systému daňových skladov a ďalších opatrení na zamedzenie daňových únikov.

Klíčová slova: spotrebná daň z liehu, obchodná bilancia, štátny rozpočet, príjmy, daňové sklady.

Ing. Jana VRTALOVÁ

e-mail: jvrtalova@seznam.cz

adresa: Provozně ekonomická fakulta MZLU v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno

Ing. Vendula BÍLKOVÁ

e-mail: vendelka@volny.cz

adresa: Provozně ekonomická fakulta MZLU v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno

Ing. Veronika SOLILOVÁ

e-mail: ritve@email.cz

adresa: Provozně ekonomická fakulta MZLU v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno

***Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek dle IAS/IFRS
a českých účetních standardů***

Každý podnikatel při uskutečňování své podnikatelské činnosti využívá stroje, budovy, zásoby, peníze nebo například pozemky. Všechny tyto prostředky označujeme souhrnně majetkem podniku. Pomocí něj podnikatel poskytuje určité služby ostatním nebo prodává výrobky svým zákazníkům. Majetek se dělí dále na oběžný, který ovšem během výrobního procesu mění svoji podobu, a na dlouhodobý, který využívá obvykle déle než jeden rok. Ten se ještě dále dělí na hmotný a nehmotný. U většiny výrobních podniků má rozhodující podíl v celkovém složení aktiv právě dlouhodobý hmotný majetek. V příspěvku se chci zabývat dlouhodobým hmotným a nehmotným majetkem dle IAS/IFRS a českých účetních předpisů. Za tímco v české právní úpravě se dlouhodobému majetku věnuje pouze ČÚS 13 Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek, dle IAS/IFRS řeší danou problematiku standardy IFRS 5 Aktiva držená k prodeji a ukončované činnosti, IAS 16 Pozemky, budovy a zařízení, IAS 17 Leasingy, IAS 36 Snížení hodnoty aktiv a IAS 40 Investice do nemovitostí.

Klíčová slova: dlouhodobý majetek, nemovitosti, IAS/IFRS.

prof. Ing. Václav VYBÍHAL CSc.

e-mail: vaclav.vybihal@volny.cz

adresa: Masarykova univerzita v Brně Ekonomicko-správní fakulta Katedra veřejné ekonomie, Lipová 41a, 602 00 Brno

Dávková politika - cui prodest?

Příspěvek se zabývá dávkovou politikou uplatňovanou v současné době v České republice. Autor analyzuje mechanismus fungování jednotlivých dávek dávkového systému ČR a vyjadřuje se k výši a konstrukci jednotlivých dávek v obecné rovině i na příkladech. Významná pozornost je v příspěvku věnována zejména dávkám z nemocenského pojištění, kde autor navrhuje určité změny ve věcné i hodnotové podobě. Autor uplatňuje především analyticko-syntetický přístup vedoucí k odpovědi na otázku "Dávková politika - cui prodest"? V závěrečné části příspěvku jsou prezentovány i některé dílčí návrhy autora ve směru nezbytných změn v dávkové politice s ohledem na přicházející a prohlubující se recesi v národním hospodářství.

Klíčová slova: dávková politika, cui prodest, mechanismus fungování.

Ing. Jana WEBEROVÁ

e-mail: weberj@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Pojistné sociálního zabezpečení v kontextu časového vývoje

Příspěvek je zaměřen na problematiku pojistného sociálního zabezpečení, které existuje v České republice již téměř šestnáct let. Tento text obsahuje přehled změn v legislativní úpravě pojistného od počátku jeho existence, přičemž je tento přehled doprovázen nejdůležitějšími číselnými údaji, které vývoj změn dokresluje. Na závěr práce obsahuje celkové zhodnocení výsledných změn od počátku až do současnosti.

Klíčová slova: sociální zabezpečení, příjmy sociálního zabezpečení, pojistné sociálního zabezpečení.

JEL: H24.

Tematická oblast: Veřejné výdajové programy

Ing. Jiří HAMMER

e-mail: j.hammer@email.cz

adresa: K Lipán 16, 19000 Praha 9

Vliv změny formy řízení nákladů na vstupy a výstupy ekonomických subjektů: případ Celní správy České republiky

Úspěch organizace může mít v praxi podobu zisku majitelů, uspokojení zákazníků nebo užitku managementu. Ve všech případech je jedním ze základních faktorů úspěchu sledovat a analyzovat vlastní náklady. Při řízení velkých organizací jsou uplatňovány v praxi různé stupně manažerských systémů řízení nákladů. Nejmodernější přístupy využívající manažerskou koncepci nákladového účetnictví tvořeného aktivitami a řízení aktivit (Activity Based Costing – ABC, Activity Based Management – ABM) si kladou za cíl zvýšit firemní efektivitu, ekonomickou výkonnost a tím i hodnotu firmy. Přestože jedním z principů uvedených přístupů je behaviorální aspekt ve firemním řízení, tedy sladění cílů mezi interními a externími stranami v pozici stakeholders, primárním výsledkem aplikace ABC/ABM je maximalizace zisku majitelů. Ve smyslu neoklasické teorie firmy tedy dochází k maximalizaci zisku při minimálních nákladech a optimálním výstupu firmy. ABC/ABM jako manažerský přístup k řízení nákladů však v sobě zahrnuje riziko odlišného chování a sledování jiných cílů ze strany výkonných manažerů (ve smyslu manažerské teorie firmy) a lze se tedy domnívat, že právě absence ziskové motivace může být omezujícím parametrem efektivnosti a rozsahu využívání ABC/ABM. V současné době jsou principy manažerského účetnictví (včetně nejmodernějšího ABC/ABM) v neziskových a státních organizacích (organizačních složkách státu a státních příspěvkových organizacích) realizovány minimálně. Zavedením ABC/ABM lze u těchto subjektů očekávat výrazné zefektivnění jejich činnosti. Příspěvek analyzuje jak teoretický rámec zavedení ABC/ABM ve veřejném sektoru, tak praktickou aplikaci na příkladu Celní správy ČR.

Klíčová slova: efektivnost, ABC/ABM, manažerská teorie firmy, organizační složky státu.

JEL: H41, M41, D24.

doc. Ing. Beáta MERIČKOVÁ, Ph.D.

e-mail: beata.merickova@umb.sk

adresa: Katedra verejnej ekonomiky, Ekonomická fakulta UMB, Tajovského 10, 975 90 Banská Bystrica

doc. Ing. Markéta FANTOVÁ ŠUMPÍKOVÁ, Ph.D.

e-mail: sumpik@fm.vse.cz

adresa: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta managementu, Jarošovská 1117/II., 377 01 Jindřichův Hradec

Ing. Pavel ROUSEK

e-mail: rousek@fm.vse.cz

adresa: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta managementu, Jarošovská 1117/II., 377 01 Jindřichův Hradec

Benchmarking na úrovni miestnej samosprávy - vybrané problémy

V mnohých prípadoch zavádzanie systémov výkonového financovania a riadenia do verejného sektora neprináša očakávané účinky a má kontroverzný charakter. Príčiny „zlyhania“ a určitých obmedzení nástrojov, osvedčených pri zvyšovaní efektívnosti v trhovom prostredí, vo verejnom sektore možno hľadať v chybách pri ich zavádzaní, alebo častejšie v tom, že sú využívané len formálne. Riziko problémov spojených so zavádzaním nástrojov výkonového riadenia vo verejnom sektore je výrazné najmä v transformujúcich sa, či novotransformovaných ekonomikách s vysokým stupňom politizácie verejného sektora odrážajúcou sa často v neadekvátnosti riadenia a rozhodovania. Rizikom v tomto smere sú aj obmedzené, či dokonca chýbajúce zdroje a skúsenosti potrebné pre efektívne fungovanie nových nástrojov riadenia vo verejnej správe. Spomínané riziká môže do veľkej miery eliminovať preorientovanie sa z klasického systému hodnotenia výkonnosti na benchmarking. V príspevku sa venujeme možnostiam uplatnenia metódy benchmarkingu v manažmente verejných služieb. Krátky teoretický vstup prezentuje teoretické prístupy k uplatneniu tejto metódy vo verejnom sektore. Nosnými metódami skúmania sú metóda obsahovej a kauzálnej analýzy poznatkov získaných sekundárnym zberom informácií a historickej chronológie vývoja v skúmanej problematike, metóda abstrakcie, aproximácie v teoretickej analýze poznatkov. Analytická časť príspevku, vychádzajúc z vlastného primárneho výskumu, podáva základný prehľad o miere využívania metódy benchmarkingu manažmente verejných služieb v Českej republike a na

Slovensku, konkrétne na úrovni miestnej samosprávy. Kľúčovou metódou skúmania je metóda analýzy. Metódu indukcie a dedukcie je využitá v záverečnej časti príspevku k verifikácii všeobecných tvrdení v skúmanej oblasti a metóda syntézy záverov výskumu. Závery sú jednoznačné. Napriek možnostiam, ktoré benchmarking v oblasti zvyšovania efektívnosti ponúka, je využitie tejto metódy v českých aj slovenských podmienkach skôr vzácnosťou. Príčin je viacero. Cez objektívne prekážky v podobe problému získania relevantných údajov vyplývajúceho z charakteru finančných vzťahov vo verejnom sektore, až po subjektívne bariéry v podobe nedostatočnej transparentnosti, uprednostňovania súkromných záujmov pred verejných záujmom, či neefektívne nastaveného systému verejných služieb. Napriek uvedenému situácia sa pomaly zlepšuje, aj keď reálny stav je do veľkej miery závislý od podmienok konkrétneho prostredia.

Kľúčová slova: Česká republika, verejné služby, benchmarking, proces benchmarkingu, Slovensko.

JEL: H41, H42, H44.

Mgr. Karolína ŘÍPOVÁ

e-mail: karori@seznam.cz

adresa: Francouzská 11, 120 00 Praha 2

Inovační výstupy MSP – užití koncepce inovačního rámce a jeho testování pro hodnocení úspěchu 84 evropských inovačních projektů v sektoru Informační a komunikační technologie a Zdraví

Vztah mezi inovačními vstupy a výstupy je často debatován zejména mezi ekonomy, plánovači obchodních strategií a administrátory veřejných financí (Hollanders and Celikel Esser 2007). Jednotlivé expertní skupiny i národní vlády podnikly nákladné aktivity definovat inovační vstupy a výstupy na základě ekonometrických parametrů (např. hodnocení 6.RP: 1EUR investované = 3EUR zisku). Až do současnosti ale nebyla provedena kvalitativní analýza inovační úspěšnosti evropských MSP, které se účastní VaV projektů financovaných z Evropských zdrojů určených na podporu inovací. Prezentovaná práce nabízí jeden z možných přístupů kvalitativní analýzy pro studium evropských finančních mechanismů, které podporují spolupráci akademického a aplikačního sektoru v tematické oblasti Zdraví a Informační a komunikační technologie. Úvodní část příspěvku se zaměřuje na představení koncepce inovačního rámce, který je dále testován v praxi na 84 inovačních projektech. Práce používá několik úrovní analýzy pro hodnocení účasti 51 subjektů z řad MSP a 32 akademických partnerů. Dalším zamýšleným krokem výzkumného projektu je pak identifikace jednotlivých pozitivních znaků financování z veřejných zdrojů, tak jak jsou vnímány aktéry z řad MSP. Na základě této analýzy se pak autoři práce pokusí modelovat ideální finanční schéma pro podporu VaV aktivit v inovujících MSP.

Klíčová slova: evropské finanční mechanismy, malé a střední podniky, inovační výstupy, Informační a komunikační technologie a zdraví.

doc. Ing. Václav URBÁNEK, CSc.

e-mail: urbanek@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Ing. Pavla ŘEHOŘOVÁ, Ph.D.

e-mail: pavla.rehorova@tul.cz

adresa: Katedra podnikové ekonomiky, Technická univerzita v Liberci, Voroněžská 13, 461 17 Liberec 1

Ing. Kateřina MARŠÍKOVÁ, Ph.D.

e-mail: katerina.marsikova@tul.cz

adresa: Katedra podnikové ekonomiky, Technická univerzita v Liberci, Voroněžská 13, 461 17 Liberec 1

Public Policy in Higher Education Development

The aim of our paper is to analyze returns on public and private investments in public and private higher education sectors and to comment on public educational policy of the Czech Government. Higher education as a mixed good differs significantly from most other services sector. It is its public mandate, where is typical a high degree of government involvement co-existing with private funding and commercial activities. In this paper we are comparing returns on investments in private and public education sectors. The data from the survey of Czech universities students' earnings expectations collected during the years 2002-2007, are used. The private higher education system is based on paying tuition; therefore the investments of private universities students are higher in comparison with public schools student; but it does not mean that this investment is reasonably paid off. Using the generally accepted Mincer's earning function we estimate different variables in the regression model, influencing university students' earnings expectations. The survey also compares this empirical evidence with the data given in the academic years 2004-2005 at one British university and with the data from EU. We conclude that the reform of public educational policy should be aimed, among others, to implementation of private funding of university education.

Klíčová slova: higher education, returns to education, tuition fees, educational policy reform.

JEL: H44, I22, J24.

Tematická oblast: Veřejné rozpočty

Ing. Jiří BEČICA

e-mail: jiri.becica@vsb.cz

adresa: Ekonomická fakulta VŠB-TU Ostrava, Sokolská 33, 701 21 Ostrava

Srovnání výdajů poskytovaných na vybrané služby pro obyvatelstvo u vybraných obcí Moravskoslezského kraje

Příspěvek srovnává výdaje vybraných obcí jednotlivých okresů Moravskoslezského kraje v letech 2002-2007, zvláště pak výdaje z rozpočtů obcí k zajištění služeb (doprava, vzdělání, kultura a církev, tělovýchova a zájmová činnost, ochrana životního prostředí), které by každá obec měla pro své občany zajistit. Jednotlivé vybrané služby jsou u vybraných obcí Moravskoslezského kraje srovnány formou přehledných tabulek ve velikostní kategorii 1001–1500 a 1501–2000 trvale žijících obyvatel v obci.

Klíčová slova: obce, okres, rozpočet, služby, doprava, vzdělání, kultura, církev, tělovýchova, zájmová činnost, ochrana životního prostředí.

doc. Ing. Miroslav HÁJEK, Ph.D.

e-mail: miroslav.hajek@mzp.cz

adresa: Ministerstvo životního prostředí, Vršovická 65, 100 10 Praha 10

Struktura výdajů a úloha Státního fondu životního prostředí České republiky

Státní fond životního prostředí České republiky byl zřízen v roce 1991 jako důležitý finanční nástroj politiky životního prostředí. Struktura výdajů měla odpovídat prioritám politiky životního prostředí s tím, že bude zaměřen v uvedeném smyslu na všechny důležité oblasti ochrany životního prostředí. Vedle tohoto státního fondu jsou na oblast ochrany životního prostředí zaměřeny i výdaje státního rozpočtu, místních rozpočtů a dřívější Fond národního majetku. Vedle těchto národních finančních zdrojů jsou i mezinárodní zdroje, především z Evropské unie a zdroje mimo oblast veřejných rozpočtů. Proto je důležitá analýza financování z různých finančních zdrojů a zejména posouzení efektivnosti financování z veřejných rozpočtů. V této souvislosti má nezastupitelné místo Státní fond životního prostředí České republiky, který by měl být hlavním zdrojem financování opatření na zajištění cílů politiky životního prostředí. V souvislosti s jeho klesajícími příjmy (poplatky za znečišťování životního prostředí) však je nutno do budoucna změnit jeho finanční strategii, a to současně s jasným vymezením úlohy, která spočívá v nejbližších letech převážně v kofinancování projektů podporovaných z Operačního programu Životního prostředí.

Klíčová slova: státní fond životního prostředí, efektivnost financování, financování ochrany životního prostředí.

Ing. Lenka HORVÁTHOVÁ

e-mail: lenka.horvathova@tuke.sk

adresa: Ekonomická fakulta Technická univerzita v Košiciach Katedra financií B.
Němcovej 32 040 01 Košice

Dopad fiškálnej decentralizácie na miestne rozpočty v SR

Od realizácie procesu fiškálnej decentralizácie v Slovenskej republike sa očakával pozitívny dopad na miestne rozpočty. Odstupom času už možno na základe reálnych údajov úspešnosť tohto procesu hodnotiť. Tento článok je vypracovaný v rámci projektu VEGA 1/0253/08 a je zameraný na čiastkovú analýzu dopadu fiškálnej decentralizácie na príjmy a výdavky rozpočtov miest a obcí v SR.

Klíčová slova: fiškálna decentralizácia, miestny rozpočet.

JEL: H72, H77.

prof. Ing. Vratislav IZÁK, CSc.

e-mail: izak@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Veřejné výdaje v postsocialistických zemích

Příspěvek analyzuje vývoj veřejných financí 10 postsocialistických zemí v období 1995-2008 pomocí deskriptivní analýzy i ekonometrické verifikace. Porovnání různých deflátorů ilustruje tzv. cenový efekt růstu veřejných výdajů (hlavně investice všeobecné vlády). Panelová analýza (model fixních efektů) neprokázala vliv změny podílu soukromých a veřejných investic na tempo růstu HDP. Rovněž vliv růstu sociálních výdajů na tempo růstu HDP je většinou negativní, s výjimkou České republiky, kde sociální výdaje (hlavně v peněžní formě) podporují ekonomický růst i se zpožděním 1-3 let, takže výsledky jsou robustní i přes krátkou časovou řadu stacionárních údajů.

Klíčová slova: veřejné výdaje, postsocialistické země, panelová analýza.

doc. Ing. Milan JÍLEK, Ph.D.

e-mail: jilek@ef.jcu.cz

adresa: Katedra účetnictví a financí, Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita,
Studentská 13, 370 05 České Budějovice

Rozpočtové určení daní územním samosprávám – normativní a pozitivní přístup

Příspěvek se zabývá normativním přístupem ke koncipování rozpočtového určení daní (RUD) územním samosprávám (zejména ve vztahu k otázce efektivnosti alokace zdrojů). Součástí příspěvku je i pozitivní analýza daňového určení ve vybraných zemích OECD a EU, včetně ČR. Příspěvek si klade za cíl a) objasnit teoretická východiska RUD a definovat zásady pro jeho koncipování, b) definovat základní parametry systému RUD v ČR, provést zhodnocení systému, a tím přispět do diskuse o koncepci rozpočtového určení daní územním samosprávám v ČR. Výsledky naznačují, že systém rozpočtového určení daní založený převážně na sdílení daní má pro podmínky ČR nepopiratelné výhody. Z hlediska alokační efektivnosti však jistě sehrává negativní úlohu fiskální iluzi podporující nízká míra daňové autonomie ÚSC (7% v roce 2005, metodika OECD). Ze srovnání s unitárními státy jižní, západní a severní (kontinentální) Evropy např. vyplývá, že míře výdajové a daňové decentralizace a relativní velikosti místního veřejného sektoru ČR by odpovídala míra daňové autonomie 60-80% (metodika OECD).

Klíčová slova: fiskální decentralizace, efektivnost alokace, rozpočtové určení daní.

JEL: H71.

Ing. Dušan KOZOVSKÝ, Ph.D.

e-mail: dusan.kozovsky@gmail.com

adresa: Šoltésovej 13, 811 08 Bratislava 1, Slovenská republika

Implementácia programového rozpočtovania v praxi územnej samosprávy v podmienkach Slovenskej republiky

Rozpočty územných samospráv prešli v poslednom období rozsiahlou kvantitatívnou aj kvalitatívnou reformou. Jej hlavnými míľnikmi bola najmä realizácia fiškálnej decentralizácie (2005), implementácia strednodobého rozpočtovania (2007), zavedenie aktuálneho účtovníctva (2008) a implementácia programového rozpočtovania (2009). Cieľom príspevku je analýza a zhodnotenie prvých skúseností s implementáciou programového rozpočtovania v praxi územných samospráv. Programové rozpočtovanie chápeme ako rozpočtovanie orientované na ciele, výsledky, resp. výkonnosť s cieľom posilniť strategické plánovanie, transformovať priority do podoby výdavkov rozpočtu, a zároveň alokovať verejné zdroje v súlade s princípmi hospodárnosti a účelnosti, teda efektívnosti. V zásade ide o rozšírenie viacročného rozpočtovania s priamou prepojenosťou s ročnými rozpočtami uplatnením sofistikovanejších variant. V rámci nich ide o systém založený na plánovaní úloh a aktivít subjektov územnej samosprávy v nadväznosti na ich priority a alokáciu disponibilných rozpočtových zdrojov do jednotlivých programov a jeho častí (t.j. podprogramov, prvkov, projektov) s dôrazom na výstupy, výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov. Nakoľko programové rozpočtovanie kladie vysoký dôraz na vzťah medzi rozpočtovými zdrojmi a dosiahnutými výsledkami, jedným z vážnych praktických problémov je voľba vhodných merateľných ukazovateľov. Na tento problém, ale aj mnoho ďalších, reaguje Ministerstvo financií SR, ktoré ako metodickú pomôcku pripravilo niekoľko základných dokumentov, o ktorých sa takisto v príspevku zmieňujeme.

Kľúčová slova: územná samospráva, strednodobé rozpočtovanie, strednodobý rozpočet, strategické plánovanie, programové rozpočtovanie, programový rozpočet, program, podprogram, prvok, projekt, merateľný ukazovateľ, výsledkovo orientovaný cieľ.

JEL: H72, H75, H 76, H79.

Ing. Alena MAAYTOVÁ, Ph.D.

e-mail: maatyova@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

doc. Ing. Bojka HAMERNÍKOVÁ, CSc.

e-mail: bojka.hamernikova@vsfs.cz

adresa: Vysoká škola finanční a správní, Estonská 500, 101 00 Praha 10

Komparace vývoje veřejných výdajů

Analýza vývoje veřejných výdajů a faktorů jejich dynamiky je aktuálním problémem řady zemí. Hlavním důvodem je: růst objemu veřejných výdajů, rostoucí váha veřejných výdajů na HDP, zvyšující se podíl transferů na celkových veřejných výdajích a v neposlední řadě i růst podílu tzv. dluhové služby. Analýzu vývoje veřejných výdajů (celkem a dle jednotlivých položek a faktorů jejich dynamiky) lze považovat za klíčovou z hlediska fiskální disciplíny. Rozdíly mezi veřejnými výdaji v členských zemích EU lze vysvětlit působením vnějších (exogenních – např. vliv ropných krizí, zavedení eura) a vnitřních (endogenních – tj. odlišné podmínky v jednotlivých zemích; např. vývoj úrokových plateb, objem investic či sociálních výdajů) faktorů. I přes existující rozdíly ve velikostech veřejného sektoru jsou si členské země EU podobné, pokud jde o veřejné výdaje a jejich alokaci. Struktura veřejných výdajů je důležitým faktorem jejich efektivnosti.

Klíčová slova: klasifikace veřejných výdajů, efektivnost, struktura veřejných výdajů.

JEL: H5, E6.

Ing. Alena MAAYTOVÁ, Ph.D.

e-mail: maatyova@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Hodnocení kvality zdravotní péče

Příspěvek popisuje způsoby hodnocení kvality poskytované zdravotní péče v zahraničí a v ČR. Všechny systémy zdravotní péče usilují o naplnění stejného cíle (poskytování kvalitní zdravotní péče) a řeší stejný problém (nalezení rovnováhy mezi dosahováním očekávané kvality péče a spotřebou zdrojů). Kvalitou zdravotní péče se rozumí (dle definice WHO) souhrn výsledků dosažených v prevenci, diagnostice a léčbě, určených potřebami obyvatelstva na základě lékařských věd a praxe. Protože hodnocení kvality péče záleží na subjektu, který hodnocení provádí (např. lékaři preferují možnost svobodného a širokého výběru medicínských postupů, plátcí zdůrazňují hledisko přiměřenosti a ekonomické efektivity, pacienti preferují dostupnost péče, délku trvání léčby, vlídné chování zdravotnického personálu k pacientům) je žádoucí, aby užitek byl měřitelný.

Klíčová slova: kvalita zdravotní péče, hodnocení kvality, ukazatel QALY.

Ing. Lucie SEDMIHRADSKÁ, Ph.D.

e-mail: sedmih@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Ing. Jakub HAAS

e-mail: haasj@post.cz

adresa: Katedra hospodářských dějin, Fakulta národohospodářská, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Ing. Rudolf KUBÍK

e-mail: rudolf.kubik@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Politicko ekonomický cyklus obcí v ČR

Příspěvek charakterizuje model racionálního politicko ekonomického cyklu a uvádí závěry několika zahraničních studií, které jsou porovnávány se současným stavem fiskální autonomie obcí v ČR. Na dvou modelech je zachycen vztah mezi výší kapitálových výdajů a konáním voleb do obecních zastupitelstev a jsou uvedeny výsledky provedené panelové regresní analýzy na datech všech 205 obcí s rozšířenou působností v letech 2001-2007. Získané výsledky prokázaly, že kapitálové výdaje per capita jsou ve volebním i předvolebním roce statisticky významně vyšší než v ostatních letech. Navrhovaný příspěvek navazuje a značně rozšiřuje dřívější výstup projektu „Politicko-ekonomický cyklus na úrovni obcí v ČR“ podpořený Interní grantovou agenturou VŠE (č. 2/08), který byl prezentován na semináři ve Šlapanicích v lednu 2009.

Klíčová slova: politicko ekonomický cyklus, územní samospráva, kapitálové výdaje.

JEL: D72.

Ing. Mgr. Jana Petr SOUKOPOVÁ, Ph.D.

e-mail: soukopova@econ.muni.cz

adresa: Katedra veřejné ekonomie, Ekonomicko-správní fakulta MU, Lipová 41a, 602 00
Brno

Efektivnost výdajů na ochranu životního prostředí z veřejných rozpočtů a metody pro její hodnocení

Příspěvek je zpracován v rámci projektu „Analýza místních rozpočtů a jejich efektivnosti ve vztahu k ochraně životního prostředí“ a obsahuje dílčí výsledky provedené analýzy výdajů na ochranu životního prostředí z veřejných rozpočtů. Cílem příspěvku je analýza kvantitativních i kvalitativních metod hodnocení efektivnosti veřejných výdajů, jejich silných i slabých stránek a využití pro měření efektivnosti environmentálních výdajů místních rozpočtů.

Klíčová slova: efektivnost, metody hodnocení veřejných výdajů, životní prostředí, místní rozpočty.

JEL: Q51.

doc. Ing. Petr TOMÁNEK, CSc.

e-mail: petr.tomanek@vsb.cz

adresa: Ekonomická fakulta, Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava,
Katedra veřejné ekonomiky, Sokolská 33, 701 21 Ostrava

Projevy velikostní kategorizace v hospodaření obcí

V podmínkách ČR je výrazně diverzifikována velikostní struktura obcí. Pravidla rozpočtového určení daní od roku 2000 vytvořila velikostní kategorizaci obcí, která je využívána pro sdílení daní, jako jedno z hlavních kritérií. Kategorizace obcí v rámci rozpočtového určení daní, ovlivňujícího výrazně příjmy obcí, se pak odráží ve skutečných výdajích obcí. Příspěvek prezentuje dílčí poznatky z analýzy vybraných výdajových okruhů obcí z pohledu velikostních kategorií obcí, platných do roku 2007. Na vybraných výdajových okruzích jsou na základě běžných, kapitálových a celkových výdajů obcí v letech 2005 až 2007 na obyvatele postiženy tendence, ukazující skutečné podmínky hospodaření obcí. Tendence výdajových oblastí ukazují v některých oblastech v podstatě stejnou úroveň výdajů na obyvatele, nicméně řada výdajových oblastí je ovlivněna velikostní kategorií obcí a to tak, že s růstem velikostní kategorie rostou výdaje obcí na obyvatele nebo naopak klesají. Výsledky této analýzy přispívají k rozšiřování poznatkové základny pro objektivizaci podmínek hospodaření obcí.

Klíčová slova: obec, daně, příjmy obcí, výdaje obcí, velikostní kategorie obcí.

Tematická oblast: Veřejné politiky a veřejné finance

Ing. Emília BEBLAVÁ, Ph.D.

e-mail: ema@transparency.sk

adresa: TI Slovensko, Bajkalská 25, 827 18 Bratislava, Slovenská republika

Verejne obstaravanie a zabezpečovanie služieb na Slovensku

Podľa EK (2004) verejné sektory v Európskej únii ročne vynakladajú na nákup tovarov, služieb a prác od 11,9% do 21,54%. Verejný sektor na Slovensku dal v roku 2004 125 mld. korún, v roku 2005 109 mld. korún. v roku 2006 135 mld. korún a v roku 2007 126 mld. korún na nákup tovarov, služieb a kapitálových statkov. Väčšina z uvedených prostriedkov sa použila v režime zákona o verejnom obstarávaní. Okrem štátnej správy zákon o verejnom obstarávaní musia pri obstarávaní aplikovať aj mestá/obce. Tie okrem tovarov zabezpečujú viaceré služby, príkladom je zber odpadov, verejné osvetlenie či starostlivosť o zeleň. Mestá pri rozhodovaní o poskytovaní služieb volia medzi vlastným poskytovaním služby a zabezpečením služby cez kontrahovanie služby (Beblavý – Sičáková-Beblavá, 2006). V prípade, že sa rozhodnú pre externý spôsob zabezpečovania služieb, používajú zákon o verejnom obstarávaní. Keďže mestá vynakladajú pomerne veľkú časť svojich verejných financií na zabezpečovanie služieb občanom, je na mieste otázka, ako sa vyberajú jednotliví partneri, dodávatelia. Predkladaný článok je zameraný práve na túto oblasť a jeho predmetom je identifikácia faktorov, ktoré ovplyvňujú postup výberu externého dodávateľa kľúčových komunálnych služieb slovenskými mestami. Článok je rozdelený do troch častí. Prvá časť sa venuje teórii predmetu výskumu. Druhá časť poukazuje na pravidlá rozhodovania o postupe pri výbere dodávateľa v rámci externého zabezpečovania služieb, definuje hypotézy, vysvetľuje metodológiu, ktorá bola použitá pri výskume a analyzuje zistenia. V poslednej časti sú sumarizované základné zistenia a definované oblasti ďalšieho možného výskumu v tejto oblasti.

Kľúčová slova: verejne obstaravanie, zabezpečovanie služieb, transparentnosť.

JEL: H11, H44.

doc. Ing. Kornélie BELIČKOVÁ, Ph.D.

e-mail: kornelia.belickova@eubas.sk

adresa: Katedra financí, Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, 852
35 Bratislava, Slovenská republika

Fiscal policy in the Eurozone

In this article, we analyse the main aspects of the debate over the role of fiscal policy in the EMU. These issues were discussed in the perspective of the fulfilment of the nominal convergence criteria in the existing member countries as well as in candidates to accession. The analytical process highlights a high diversity in fiscal policies in the Eurozone, which does not promote the synchronization of business cycles between member countries and affects the effectiveness of the monetary union as a whole. Moreover, fiscal policy within the monetary union takes different shapes and fulfils different functions which are important to the optimal functioning of the whole monetary union.

Klíčová slova: public finance, taxes, fiscal policy, Eurozone countries.

JUDr. Daniela BRUTHANSOVÁ

e-mail: daniela.bruthansova@vupsv.cz

Ing. Anna ČERVENKOVÁ

e-mail: anna.cervenkova@vupsv.cz

Ing. Věra JEŘÁBKOVÁ

e-mail: vera.jerabkova@vupsv.cz

adresa: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i, Palackého nám. 4, 128 01 Praha 2

Otázky financování ošetrovatelské a rehabilitační péče v rezidenčních zařízeních sociální péče

V souvislosti se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách vyvstala řada nových problémů spojených především s ekonomickou otázkou poskytování sociálních služeb. Jedním z nich je uložení povinnosti poskytovatelům rezidenčních služeb sociální péče zajistit zdravotní péči osobám, kterým jsou pobytové služby poskytovány. Nejedná se pouze o péči poskytovanou zdravotnickými zařízeními jednotlivým klientům těchto zařízení, ale rovněž o ošetrovatelskou a rehabilitační péči, poskytovanou uvnitř zařízení. Tuto péči mohou poskytovatelé zajistit buď prostřednictvím zdravotnického zařízení anebo prostřednictvím svých zaměstnanců, kteří mají k této práci odbornou způsobilost. Jelikož se jedná o zdravotní péči, uzavírají tato zařízení smluvní vztah s příslušnými zdravotními pojišťovnami, které by jim ji měly hradit podle stejného principu jako v případě zdravotnických zařízení. Realita je však jiná. Proto náš výzkumný ústav v roce 2008 řešil projekt zabývající se financováním ošetrovatelské a rehabilitační péče ve výše uvedených zařízeních. Jak ukázalo provedené dotazníkové šetření - v řadě případů některé zdravotní výkony (např. 06623 - podávání léků per os) zdravotní pojišťovny odmítají uhradit. Pobytová zařízení sociálních služeb jsou tak nucena financovat zdravotní péči z jiných zdrojů, především z běžných neinvestičních nákladů, tj. na úkor ostatních klientů. Otázkou je, jakým způsobem tento pokřivený a do jisté míry diskriminující postup vůči poskytovatelům rezidenčních sociálních služeb ze strany zdravotních pojišťoven napravit. Vedle přijetí jednotné závazné metodiky pro úhradu ošetrovatelské a rehabilitační péče jednotlivými zdravotními pojišťovnami, je možno uvažovat i o vlastních finančních zdrojích poskytovatelů rezidenčních sociálních služeb, a to například použití příspěvku na péči, který je příjmem pobytových zařízení sociálních služeb.

Klíčová slova: péče sociální, zdravotní, ošetrovatelská, rehabilitační - rezidenční zařízení sociální péče - zdravotní pojišťovny - příspěvky na péči.

Ing. Anton ČIERNIK Ph.D.

e-mail: anton.ciernik@post.sk

adresa: Katedra financií, Dolnozemska cesta 1, 851 01 Bratislava

Finančné a ekonomické hodnotenie verejných investičných projektov financovaných z prostriedkov finančnej pomoci Európskej únie v programovom období 2007 – 2013

Hodnotenie dopadov z realizácie a prevádzky verejnej investície na všetky zúčastnené subjekty je základným predpokladom efektívnej alokácie verejných zdrojov. Riešenie uvedeného komplexného rozhodovacieho problému ponúka vypracovanie analýzy nákladov a prínosov verejných investícií. V podmienkach Slovenska má uskutočňovanie analýzy nákladov a prínosov osobitný význam pri zlepšovaní kvality finančného riadenia jednotlivých subjektov verejného sektora a tým aj pri zvýšení schopnosti čerpať finančnú pomoc Európskej únie na uskutočnenie dôležitých investičných projektov.

Kľúčová slova: finančná analýza, ekonomická analýza, riziková analýza, analýza citlivosti, finančná medzera (Financial GAP), Cost-Benefit analýza, finančná čistá súčasná hodnota (FNPV), ekonomická čistá súčasná hodnota (ENPV), finančná miera vnútornej výnosnosti (FRR), ekonomická miera vnútornej výnosnosti (ERR).

JEL: H43.

doc. Ing. Martin DLOUHÝ

e-mail: dlouhy@vse.cz

adresa: Vysoká škola ekonomická v Praze Fakulta informatiky a statistiky Nám. W.
Churchila 4 130 67 Praha 3

Mental Health Expenditure in the OECD Health Accounts

The objective of this study is to modify existing health accounting framework and apply such framework to description and analysis of financial flows within a national mental health system. Mental health expenditures are classified by the three-dimensional methodology of OECD health accounts that is extended by two other dimensions for the purpose of the study. The framework of five-dimensional mental health accounts is introduced and applied to mental health expenditure in the Czech Republic (2006). Mental health expenditure is estimated to be 4.1% of the total health expenditure and is classified by source of financing, provider industry, health care function, cost category, and diagnostic group. The application of the standardized framework will improve the quality of international comparisons. The mental health accounts can serve as a useful tool for strategic resource-allocation decisions, which is particularly important for the countries that plan changes in resource allocation directed from institutional to community-based mental health care.

Klíčová slova: mental health, health accounts.

doc. JUDr. Lubomír GRÚŇ, CSc.

e-mail: renata.balutova@upol.cz

adresa: Právnická fakulta, Univerzita Palackého Olomouc, tř. 17. listopadu 8, 771 11
Olomouc

Právní regulace finančních, peněžních a měnových vztahů v České republice - věc veřejná

Je tomu již několik tisíc let, kdy vrchnost všude na světě pochopila - ve svém vlastním zájmu - objektivní nutnost sevření širokého okruhu finančních, peněžních a měnových vztahů do více nebo méně podrobného právního rámce, do normativní podoby. Zajistila se tak kromě jiného i účinnější vynutitelnost splnění povinností. Tato situace neobešla ani historický český prostor: po zhruba čtyřiceti letech fungování společenského a ekonomického mechanismu na netržních principech nabyla tato otázka novou intenzitu a rozměr. V našem právním řádu je to především finanční právo jako samostatné a nepřehlédnutelné právní odvětví, které upravuje rozhodující okruh uvedených vztahů. Zákonitě tedy obsahuje i celou řadu finančně právních institutů, jejichž základ je v ekonomii, její vědě a verifikované praxi. Již z tohoto důvodu nebylo nikdy vážněji zpochybněno jeho místo mezi ostatními disciplinami veřejného práva, i přes pokračující infiltraci soukromých prvků. Veřejné finance a veřejné finanční právo se navzájem prostupují a doplňují ve svých funkcích. Situace není ovšem vždy ideální a tak lze i zde poukázat na nejednu nesystémovost, jejíž příčina není vždy jen legislativní.

Klíčová slova: finanční vztahy, finanční právo, veřejné finance, finančně právní instituty.

Ing. Alena HARTLOVÁ

e-mail: hartlova.alena@post.cz

adresa: Čechova 239/9 Praha 7, 170 00

Lafferova křivka

Tento příspěvek vznikl v rámci projektu GA CR 402/09/1294 „Strukturální distorze v daňovém systému a jejich vliv na investiční rozhodování“. Příspěvek podává především teoretický přehled o Lafferově teorii a dopadech změny daňového zatížení v ekonomice. Je rozdělen do jednotlivých subkapitol, kde je postupně představen základní koncept samotné Lafferovy křivky, jeho začlenění v historickém vývoji a dále pak jednotlivé efekty daně jak z pohledu mikroekonomického, tak makroekonomického. Jde například o vyjádření ceny zdanění ve vztahu k Lafferově křivce ve formě nákladů, dále pak vliv velikosti, umístění a načasování změn daňového zatížení společně s dopadem zdanění na ochotu pracovat, úspory, investice a tedy na hospodářský růst. V další části je vymezena úloha daní ve veřejném sektoru a politickém cyklu, kdy uvažujeme dlouhodobou a krátkodobou Lafferovu křivku. V závěru práce jsou s použitím empirických studií sekundární analýzou srovnávány názory na aplikovatelnost a platnost Lafferovy teorie v praxi.

Klíčová slova: Lafferova křivka, ekonomie strany nabídky, prohibitivní zóna, efektivnost, administrativní náklady, lidský kapitál, úspory, investice.

Ing. Stanislav HORA

e-mail: shotra@seznam.cz

adresa: Husova 783, 537 01 Chrudim

Úspěšnost práce NKÚ - analýza výroční zprávy

Na účelnost, efektivnost a hospodárnost veřejných politik, veřejných výdajových programů i veřejných financí ve vyspělých zemích má významný vliv činnost nejvyšších auditních institucí. Jak si v tomto směru počíná Nejvyšší kontrolní úřad? Podle zákona č. 166/1993 Sb. má Nejvyšší kontrolní úřad povinnost každý rok ve výroční zprávě zveřejnit finanční zhodnocení přínosů kontrolní činnosti. Příspěvek z tohoto hlediska analyzuje výroční zprávu a snaží se alespoň o dílčí závěry. Uvádí rovněž, jakým způsobem se se stejnou povinností vyrovnává britský National Audit Office.

Klíčová slova: Nejvyšší kontrolní úřad, kontrolní činnost, účelnost, efektivnost.

Ing. Michaela HORŇÁKOVÁ

e-mail: 76105@mail.muni.cz

adresa: Ekonomicko-správní fakulta MU, Lipová 41a, 602 00 Brno

Zavádění programově-výkonového rozpočtování

Již od devadesátých let do rozpočtových procesů a procesů rozhodování o alokaci veřejných zdrojů mnoha rozvinutých zemí pronikalo výkonové hledisko. Tento výkonový aspekt rozpočtování přispívá k plnění rozpočtových cílů a měl by vést ke zvyšování alokační efektivity a dosahování agregátní fiskální disciplíny vlád. Výkonově orientovaná programová struktura rozpočtu více sleduje dopady užití veřejných výdajů a i tím tento instrument posiluje fiskální transparentnost. Nicméně, existuje celá řada přístupů, které jednotlivé země při zavádění zmíněného prvku rozpočtování zvolily. Nelze říci, že by existoval jeden univerzálně vhodný přístup. Zahrneme-li výhody a stejně tak i nevýhody na výkon orientovaného programového rozpočtování, můžeme si položit otázku, zda-li je tento prvek rozpočtování vhodný pro všechny země a v jakémkoliv čase. Cíle tohoto příspěvku jsou následující: 1) analyzovat rozdílné přístupy zavádění programově-výkonového rozpočtování ve vybraných zemích OECD; 2) nalézt vhodný přístup programování pro české podmínky; 3) nastolit diskuzi o vhodnosti zmíněného nástroje řízení veřejných financí.

Klíčová slova: programově-výkonové rozpočtování, alokační efektivity, poptávkový přístup k rozpočtování, veřejné zdroje.

Ing. Vladimír HYÁNEK

e-mail: hyanek@econ.muni.cz

adresa: Ekonomicko-správní fakulta MU, Lipová 41a, 602 00 Brno

Neziskový sektor jako koncept?

Na základě analýzy přístupů k vymezení pojmu "neziskový sektor" autor polemizuje s podstatou tohoto pojmu, stejně jako s veřejnými politikami zaměřujícími se na to, co bývá v dnešní ekonomice a společnosti jako neziskový sektor označováno. Především je podrobena zkoumání tzv. nondistribution constraint, její konkrétní formy a především prokazatelnost a vynutitelnost. Autor také zkoumá, nakolik je opodstatněný předpoklad neziskového charakteru organizace jakožto hlavní determinanty poskytování určitých druhů veřejných služeb. Článek se tak na základě analýzy teoretického pozadí neziskového sektoru snaží zhodnotit (i)racionalitu politik formulovaných především či výlučně na základě "neziskového charakteru" organizace.

Klíčová slova: neziskovost, nerozdělování zisku, veřejná politika.

JEL: L31, L38.

JUDr. Ing. Radek JURČÍK, Ph.D.

e-mail: radek.jurcik@email.cz

adresa: Provozně ekonomická fakulta MZLU v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno

Hodnocení veřejných zakázek a PPP projektů

Příspěvek analyzuje postupy používané zadavateli veřejných zakázek při hodnocení nabídek podle základního kritéria ekonomická výhodnost nabídky a rozebírá časté chyby zadavatelů při hodnocení nabídek.

Klíčová slova: ekonomická výhodnost nabídky, hodnotící metody, veřejné zakázky, PPP projekty, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

Ing. Mgr. Ladislav KAVŘÍK

e-mail: kavrik@mail.muni.cz

adresa: Velkopavlovická 4, 628 00 Brno

Způsoby hodnocení veřejných zakázek

Přes veřejné zakázky zadávané podle zákona je vynakládáno okolo 300 mld. Kč za rok. Tento objem představuje jeden z nejvýznamnějších typů výdajů, které jdou jedním zákonem upraveným způsobem. Hodnocení veřejných zakázek je pak nejdůležitější částí procesu výběru dodavatelů a existuje velké množství metod hodnocení jednotlivých nabídek. Na celé hodnocení je třeba nahlížet z několika úhlů. Nejdůležitějším pohledem je zajištění objektivního výsledku vzhledem ke zvoleným kritériím na základě podaných nabídek. Předmětem posouzení ale musí být také zajištění nestrannosti celého rozhodovacího procesu. Otázkou na závěr pak zůstane, jakým způsobem skloubit objektivní přístup s využitím zejména kvalitativních hodnotících kritérií a použitelnost celého systému v praktické aplikaci.

Klíčová slova: ekonomická výhodnost, hodnotící kritéria, objektivnost hodnocení.

Ing. Marian KRISTEL

e-mail: marian.kristel@euba.sk

adresa: Banská Belá 238, 96615 Banská Belá, Slovenská republika

Ing. Radoslav PETER

e-mail: radoslav.peter@gmail.com

adresa: Petrovce 4, 094 31 Hanušovce nad Topľou, Slovenská republika

Econometric model of the Slovak Republic - revenues and expenditure of the state budget

Econometric modeling belongs to wide-spread way of macroeconomic forecast creation. This paper describes a model created at the Institute of Economic Research at the Slovak Academy of Sciences in 2008. It describes a structure of each model block together with its functional structure of equations. The model is oriented to revenues and expenditure of the state budget. From methodical point of view it is based on principles of error correcting term (ECM - Error correction models). The third part of this paper describes a numerical mid-term forecast of main GDP components till 2015.

Klíčová slova: state budget, tax revenues, econometrics, modelling, macroeconomic forecast.

Ing. Veronika KRŮTILOVÁ

e-mail: krutilova@econ.muni.cz

adresa: Ekonomicko- správní fakulta Masarykovy univerzity, Lipová 41a, 602 00 Brno

Ekonomické a sociální dopady regulačních poplatků v českém zdravotnictví

Regulační poplatky byly do českého zdravotnictví zavedeny k 1. 1. 2008 za účelem regulace spotřeby zdravotní péče a konfrontace pacienta s omezenými finančními zdroji. Výhodou tohoto politického opatření je snížení nadspotřeby zdravotní péče spojené s úsporami v systému, rovněž jako získání dodatečného zdroje příjmu. Na druhé straně může mít zvýšení spoluúčasti pacientů negativní dopad na zatížení rozpočtů domácností a tím způsobené potenciální omezení přístupu ke zdravotní péči. Proto cílem tohoto příspěvku je prozkoumat nejen ekonomické dopady na systém zdravotní péče jako celek, ale rovněž také sociální dopady, tedy dopady na jednotlivé typy domácností. K analýze sociálních dopadů je použita metodika Světové zdravotnické organizace modifikovaná pro podmínky České republiky, která vychází z konceptu spravedlnosti při financování zdravotní péče a zkoumá potencionální ohrožení domácností vlivem vysokých výdajů na zdraví. K analýze jsou použita nejnovější data ze Statistiky rodinných účtů zveřejňovaná Českým statistickým úřadem. Pro zhodnocení úspor a dodatečného příjmu pro zdravotnický systém jsou použita data publikovaná Ministerstvem zdravotnictví ČR a zdravotními pojišťovnami.

Klíčová slova: regulační poplatky, soukromé výdaje domácností, spotřeba zdravotní péče, omezení přístupu ke zdravotní péči, sociální dopad.

Ing. Rudolf KUBÍK

e-mail: rudolf.kubik@vse.cz

adresa: Samohelova 2052, 140 00 Praha 4

Produktivita práce a vzdělanost ve vybraných zemích EU

Produktivita práce a vzdělanost ve vybraných zemích EU

abstrakt: Příspěvek se věnuje problematice dlouhodobě udržitelného růstu, respektive jedné z jeho nejdůležitějších determinant, a to produktivitě práce. V článku je zkoumán vztah mezi růstem produktivity práce a vzdělanostní úrovní pracovní síly, respektive zaměstnaných osob. Mnohé studie ukazují pozitivní vztah mezi oběma veličinami a vzdělanost pracovní síly promítají do tzv. indexu kvality pracovní síly. V první části je připraven přehled relevantní literatury, v hlavní části příspěvku je pomocí panelové regrese testován vztah obou veličin pro vybrané státy EU.

Klíčová slova: produktivita práce, vzdělání, lidský kapitál, kvalita pracovní síly.

Ing. Jan MERTL, Ph.D.

e-mail: honza.mertl@gmail.com

adresa: Vysoká škola finanční a správní, Estonská 500, 101 00 Praha 10

Struktura výdajů na zdravotnictví v kontextu české zdravotní politiky

Výdaje na zdravotnictví v ČR každoročně rostou a tento nárůst je předmětem permanentní debaty ve smyslu efektivnosti jejich vynakládání. Menší pozornost je již věnována tomu, co je faktickým obsahem tohoto nárůstu výdajů a jaká je jejich struktura v rámci zdravotnictví. Proto se ukazuje jako užitečné rozklíčovat a zmapovat výdaje v rámci financování českého zdravotnictví. Zdrojem dat jsou statistiky ČSÚ a ÚZIS o struktuře výdajů na zdravotnictví, a to v členění podle zdroje financování, druhu zdravotní péče a segmentu zdravotní péče (poskytovatelů). Na základě grafického zpracování dat a jejich interpretace v kontextu opatření české zdravotní politiky získáme přesnější obrázek o věcném obsahu výdajů na zdravotnictví, jejich úzkých místech a trendech, které se v oblasti výdajů na zdravotnictví uplatňují.

Klíčová slova: výdaje na zdravotnictví, zdravotní politika, financování zdravotnictví.

JEL: I18.

Ing. Rajmund MIRDALA, Ph.D.

e-mail: rajmund.mirdala@tuke.sk

adresa: Ekonomická fakulta, Technická univerzita, Nemcovej 32, 040 01 Košice,
Slovenská republika

Fiškálna politika krajín Európske únie v kontexte svetovej finančnej a hospodárskej krízy

Súčasná svetová finančná a hospodárska kríza je veľkou výzvou pre národné fiškálne authority. V súvislosti so zmiernením jej negatívnych dôsledkov na domáce ekonomiky sa v politických, ale aj odborných kruhoch často do popredia opätovne dostávajú výrazy ako protekcionizmus a intervencionizmus. Osobitný význam majú tieto črty celkovej hospodárskej politiky štátu v prípade fiškálnej politiky. Vzhľadom na rozsah finančnej a hospodárskej krízy v podmienkach EÚ by sme mohli predpokladať, že najzávažnejšie kroky zamerané na elimináciu ekonomických škôd krízy, by mali jednotlivé členské krajiny EÚ uskutočňovať v spoločnej zhode a pri vzájomne koordinovanom postupe. V príspevku sa zameriame na analýzu vybraných proporcií fiškálnych politík členských krajín EÚ s cieľom odhadnúť manévrovací priestor jednotlivých národných fiškálnych autorít pri presadzovaní stimulačných opatrení, ktoré majú negatívny dopad na hospodárenie štátnych rozpočtov.

Klíčová slova: fiškálna politika, dane, vládne výdavky, saldo štátneho rozpočtu, štátny dlh.

JEL: E62, F36.

Ing. Zuzana NEUPAUEROVÁ

e-mail: neupauerova.zuzana@gmail.com

adresa: Ekonomická univerzita, Národohospodárska fakulta, Katedra financií
Dolnozemska cesta 1/b 852 35 Bratislava, Slovenská republika

***Historický vývoj daní ako hlavný zdroj financovania
verejných potrieb na území Slovenska***

Príspevok sa zaoberá historickým vývojom financovania verejných potrieb prostredníctvom rôznych foriem a druhov daní na území Slovenska. Dane sa v procese vývoja štátu vyvíjali a prispôbovali potrebám, ktoré mal zabezpečovať predovšetkým štát. S daňou, ako finančno-právnou kategóriou, je spojená správa daní ako hlavný zdroj financovania verejných potrieb a zároveň nástroj na realizáciu daňovej politiky štátu. V jednotlivých častiach príspevku sú načrtnuté niektoré z najvýznamnejších období vo vývoji správy daní na území Slovenska. Vývoj daní v dejinách Slovenska boli od prvopočiatku neodmysliteľne spojené s pôdou a jej využívaním. V rokoch 1336 – 1342 sa uskutočnila pravdepodobne prvá daňová reforma, kedy dane sa vyrubovali podľa dvorov, čiže sa odvádzala daň z vrát, tzv. porta z každej poddanskej usadlosti. Podľa autorkinho názoru sa práve portálna daň stala predmetom sporov po dlhé roky v našej daňovej histórii. V druhej polovici 17. storočia sa zdaňovanie skomplikovalo špeciálnym ohodnocovaním jednotlivých druhov majetku čiastkovými daňovými jednotkami. Pri budovaní novej daňovej sústavy v 19. storočí sa však už prihliadalo aj na nižší stupeň vyspelosti Uhorska. Práve toto konštatovanie možno pozorovať aj v dnešnom daňovom systéme na Slovensku, kde po decentralizácii verejnej správy sa určité dane presunuli do rozpočtov nižších samosprávnych celkov. Predkladaný príspevok poukazuje na jednotlivé obdobia, ktoré výraznou mierou ovplyvnili správu daní a sformovali ju do dnešnej podoby.

Kľúčová slova: daň, portálna daň, collecta, daňová sústava, daňová politika, štát, financovanie verejných zdrojov.

Ing. Jana PÉLIOVÁ, Ph.D.

e-mail: jana.peliova@euba.sk

adresa: Národohospodárska fakulta Ekonomická univerzita v Bratislave Dolnozemska
cesta 1, 85235 Bratislava, Slovenská republika

Vplyv verejných výdavkov na štruktúru hospodárskeho rastu

Koniec dvadsiateho storočia sa niesol v neustálom tlaku na znižovanie verejných výdavkov a ich efektívne využívanie. Vplyvom súčasnej situácie vo svetovom hospodárstve dochádza takmer vo všetkých ekonomikách k ich využívaniu na podporu alebo udržanie hospodárskeho rastu. Vzhľadom na objem vynakladaných prostriedkov je nevyhnutné sledovať ich efektívnosť. Pri hodnotení efektívnosti vládnych zásahov môžeme využiť aj tri metódy merania výkonnosti a efektívnosti verejných výdavkov a to výkonnosť verejného sektora, efektívnosť verejného sektora a Data Envelopment Analysis. Nehospodárne vynaložené prostriedky môžu namiesto očakávaného vzrastu viesť ku stagnácii.

Kľúčová slova: financie, verejné financie, verejné výdavky, efektívnosť verejných výdavkov.

JEL: H53, H62.

Ing. Bohuslav PERNICA, Ph.D.

e-mail: bohuslav.pernica@seznam.cz

adresa: CESES Fakulta sociálních věd Univerzita Karlova, Smetanovo nábřeží 6, 110 00
Praha 1

Vojenská politika, vojenské výdaje a porcování medvěda – případ České republiky

Vojenská politika státu je realizována prostřednictvím vojenských výdajů. Ty jsou neodmyslitelnou součástí veřejných financí a jako s takovými může vláda s jejich pomocí realizovat svou alokační, distribuční i stabilizační funkci. Stabilizační funkce realizovaná cestou veřejných výdajů a motivovaná lobbistickými zájmy bývá označována jako porcování medvěda. Tento jev byl analyzován na vojenských výdajích České republiky z let 1993 až 2007 a z analýzy vyplývá, že existuje rozpor mezi deklarovaným cílem vojenské politiky a alokací vojenských výdajů. - Porcování medvěda je aplikováno i po vstupu České republiky do NATO.

Klíčová slova: vojenská politika, vojenské výdaje, alokační funkce, stabilizační funkce, porcování medvěda.

JEL: H41, H56, H57.

Ing. Vojtěch ROŽENSKÝ, Ph.D.

e-mail: xrozv03@vse.cz

adresa: Na Květnici 703/9, 140 00 Praha 4

Snižují sociální transfery skutečně nerovnost?

Všeobecně deklarovanou funkcí transferů je zmírnění dopadů nerovné distribuce faktorových příjmů. Proto je legitimní otázka, nakolik redistribuce ke snížení nerovnosti skutečně přispívá. Vztah nerovnosti a redistribuce je obousměrný. Teorie se častěji zabývá směrem od nerovnosti k redistribuci. Podle starších teorií je vyšší nerovnost spojena s vyšší nerovností (hlavně Romer-Roberts-Meltzer-Richard model), ale podle novějších modelů je tento vztah mnohem slabší (např. model politické participace). Naopak o vlivu redistribuce na nerovnost se příliš nepochybuje a všeobecně je přijímán intuitivní závěr, že vyšší redistribuce automaticky znamená výraznější zvýšení podílu nízkopříjmových skupin na celkových příjmech. Řada současných empirických studií ale ukazuje, že význam redistribuce pro snižování nerovnosti je obvykle přeceňován. Redistribuce totiž nemusí vždy směřovat od bohatých k chudým a podle některých teorií jsou její skutečné cíle jiné, než snižování nerovnosti (např. teorie zájmových skupin). Sociální transfery k omezení nerovnosti sice prokazatelně přispívají, ale to neznamená, že státy s nízkou redistribucí nemohou v tomto směru dosáhnout lepších výsledků, než tradiční státy blahobytu. Poznatek, že výraznější omezení transferů je možné bez zhoršení situace nízkopříjmových skupin, může být užitečný pro přípravu fiskálních konsolidací.

Klíčová slova: nerovnost, Gini koeficient, distribuce příjmů, redistribuce, transfery.

JEL: D33, E62, H53.

Ing. Markéta ŘEŽUCHOVÁ

e-mail: marketa.rezuchova@econ.muni.cz

adresa: Ekonomicko-správní fakulta MU, Lipová 41a, 602 00 Brno

Rozhodování o způsobu poskytování místních veřejných služeb

Oblast místních veřejných služeb je charakteristická zvyšujícími se nároky jejich spotřebitelů. Jednotliví veřejní zadavatelé musí čelit tlaku svých voličů na kvalitu i kvantitu veřejných služeb, stále častěji budou nuceni reagovat na měnící se poptávku (přechod na poptávkový systém), a to vše při omezených rozpočtových možnostech. V této souvislosti se do popředí dostává otázka alternativních způsobů poskytování veřejných služeb typu kontraktování či veřejně soukromých partnerství. Cílem příspěvku je analyzovat současnou podobu poskytování vybraných místních služeb a zhodnotit možnost využití vybraných alternativních metod (participace soukromého subjektu na poskytování, popř. financování daných služeb). Analýze bude podroben rovněž rozhodovací proces veřejných zadavatelů o volbě konečného způsobu poskytování a budou formulována konkrétní doporučení. Autorka vychází z teoretických přístupů a realizovaných studií (Ochrana, Němec, Pavel, Meričková, Šumpíková, Beblavý) a z výsledků vlastního výzkumu. Při formulaci konkrétních doporučení jsou brány v úvahu rovněž relevantní zahraniční zkušenosti.

Klíčová slova: místní veřejné služby, kontraktování, public-private partnerships.

JEL: H41, H42, H44.

Ing. Barbora SLINTÁKOVÁ, Ph.D.

e-mail: barbora@vse.cz

adresa: Katedra veřejných financí, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická
v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Přístupy k incidenční analýze veřejných výdajů

Na rozdíl od daňové incidence, kde existuje do určité míry konsensus, nepanuje mezi ekonomy zatím jednotný názor na metodologii pro měření dopadu veřejných výdajů, resp. dopadu fiskálního. Jedni aplikují tradičnější nákladový přístup, druzí jej kritizují a podporují přístup tzv. behaviorální. Navíc, někteří měří dopad celkových výdajů, potažmo celkového rozpočtu, jiní se zabývají dopadem vybraných veřejných výdajových programů.

Příspěvek shrnuje přístupy k analýze dopadu veřejných výdajů uplatňované v zahraničních studiích a prezentuje výsledky první analýzy fiskálního dopadu v ČR.

Klíčová slova: veřejné výdaje, incidence.

JEL: H22, H50.

Ing. František SVOBODA, Ph.D.

e-mail: gert@seznam.cz

adresa: Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita, Lipová 41a, 602 00 Brno

Soukromé zájmy, veřejný dluh a obecné dobro: janovská lekce veřejných financí

Jednou z nejzajímavějších kapitol veřejných financí je otázka veřejného dluhu, neboť zde jsou zájmy představitelů trhů a vlád v nejtěsnější interakci. toto funkční sepjetí finančních trhů a vlády se podle některých ekonomů významným způsobem podílelo na postupném zapojování veřejnosti do výkonu vlády. Příklad janovské organizace San Giorgio (1407 – 1805) je specifickou ukázkou propojení veřejných financí, soukromých zájmů a péče o obecné dobro. Způsob konsolidace veřejného dluhu prostřednictvím samosprávné organizace řízené věřiteli a spravující veřejný dluh stabilizoval veřejné rozpočty Janova, založil významný finanční trh a zároveň uváděl do souladu zájmy věřitelů, vládců i obyvatel města.

Klíčová slova: veřejný dluh, soukromé zájmy, dobročinnost.

JEL: H63, N23, O16.

Ing. Ingrid ŠABÍKOVÁ, Ph.D.

e-mail: ingrid56@post.sk

adresa: Katedra financií, Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1/a,
852 35 Bratislava, Slovenská republika

Current issues of slovak governmental accounting and financial reporting

Implementation of public sector accounting based on accrual principle is an integral part of the public finance reform in Slovakia. In 2007 the Act on Accounting was amended by the Act No. 198/2007 Coll of Laws. It introduced several changes, among them application of the International Financial Reporting Standards (IFRS) in defined persons, harmonisation of accounting in Slovakia, and creation of space necessary for introduction of International Public Sector Accounting Standards (IPSAS). The European institutions oblige Member States to submit public sector financial reports on the consolidated basis. Therefore consolidation of public sector financial accounts has become highly topical issue. Determination of consolidated public sector financial report depends on preparation of the aggregate statement of finances. The paper deals with recent changes and issues of governmental accounting and reporting standards in Slovakia.

Klíčová slova: governmental accounting, International Public Sector Accounting.

JEL: H83, M41.

doc. Ing. Vladimíra ŠILHÁNKOVÁ, Ph.D.

e-mail: vladimira.silhankova@atlas.cz

adresa: Civitas per Populi o.s., Střelecká 574/13, 500 02 Hradec Králové

Ing. Miroslav PAVLAS

e-mail: miroslav.pavlas@centrum.cz

adresa: Skloněná 921/7, 190 00 Praha 9

Ekonomické aspekty indikátorů trvale udržitelného rozvoje regionů v ČR

Cílem příspěvku je seznámit účastníky konference s dílčími výsledky projektu "Indikátory trvale udržitelného rozvoje jako nástroj sledování a snižování disparit v úrovni obyvatelstva jednotlivých regionů", který je realizován v rámci programu Ministerstva pro místní rozvoj na podporu výzkumu a vývoje „Výzkum pro řešení regionálních disparit“. Pro měření směřování k trvale udržitelnému rozvoji, stejně tak jako ke sledování výkonnosti jednotlivých území – od lokální přes regionální úroveň až k úrovni celostátní se používají ukazatele, neboli indikátory. Účelem projektu proto je zavedení hodnocení regionálního vývoje a disparit založeného na vyváženém hodnocení ekonomických, environmentálních i sociálních prvků v území. Pro sledování a následné řešení regionálních disparit je nezbytné zavést jednotný systém sledování rozvoje a výkonnosti (nejen ekonomické) jednotlivých území, který bude vzájemně skladebný nejen po jednotlivých jeho oblastech – ekonomické, environmentální a sociální, ale bude skladebný i hierarchicky tj. od lokální, přes regionální až po státní úroveň. S ohledem na výše uvedená východiska je tématem příspěvku charakteristika indikátorů udržitelného rozvoje ve vazbě na konkrétní problémy vybraných území České republiky. Zvláštní pozornost bude věnována aplikaci ekonomických indikátorů trvale udržitelného rozvoje, a to zejména s ohledem na situaci českých měst, praxi v rámci finančního plánování a podněcování či redukce ekonomických aktivit v území. V rámci příspěvku budou představeny jednotlivé komponenty navrženého jednotného systému sledování rozvoje a výkonnosti (nejen ekonomické) jednotlivých území, jenž je zároveň kompatibilní s územně plánovacími podklady podle nového stavebního zákona.

Klíčová slova: indikátor, trvale udržitelný rozvoj, ekonomické disparity, ekonomická výkonnost území.

JEL: R11.

Ing. Jiří ŠPALEK, Ph.D.

e-mail: spalek@econ.muni.cz

adresa: Katedra veřejné ekonomie Ekonomicko-správní fakulta Masarykova univerzita,
Lipová 41a, 602 00 Brno

Experimentální ověření platnosti teorie černého pasažéra v českých podmínkách

Příspěvek shrnuje výsledky experimentu provedeného mezi studenty Masarykovy univerzity v Brně v letech 2007 a 2008. V rámci experimentu bylo zkoumáno chování osob při dobrovolném přispívání na veřejné statky a změna tohoto chování při využití tzv. práhu pro poskytnutí statku. Zjistili jsme, že čeští studenti se v této situaci chovají obdobně jako zahraniční účastníci podobných experimentů. Naopak jsme neprokázali odlišné chování ekonomů a ne-ekonomů. Pro míru přispívání jsou - na základě našich výsledků - velmi významné platby účastníkům (finanční motivace). Druhá část experimentů se zaměřila na tzv. Ultimativní a diktátorskou hru, které jsou tradičním nástrojem k měření míry vrozeného a naučeného altruismu účastníků experimentu. Výsledky těchto experimentů tak doplňují výše uvedené výsledky první části experimentu.

Klíčová slova: veřejné statky, experimentální ekonomie, černé pasažérství.

Ing. Vladimíra TROJANOVÁ

e-mail: vladka.trojanova@email.cz

adresa: Ekonomicko-správní fakulta MU, Lipová 41a, 602 00 Brno

Regulace zadluženosti územních samosprávných celků se zaměřením na vybrané typy projektů PPP

Cílem tohoto příspěvku je analyzovat možnosti centrální regulace zadlužení územních samosprávných celků (ÚSC) s bližším zaměřením přijímání závazků vyplývajících z projektů Partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP). V příspěvku jsou nejprve hodnocena rizika a přínosy využívání cizích dlouhodobých zdrojů pro financování veřejných potřeb na úrovni ÚSC a na příkladech evropské praxe (sedm zemí) jsou analyzovány přístupy centrálních vlád k regulaci přijímání závazků samospráv v obecné rovině. Příspěvek dále upozorňuje na specifika závazků vyplývajících z PPP projektů realizovaných především na základě smluv DBFO (Design, Built, Finance, Operate) a hodnotí nezbytnost regulace či monitoringu těchto závazků vznikajících na úrovni ÚSC. V kontextu zahraničních přístupů je hodnocen stávající postup Ministerstva financí ČR v této oblasti a jsou doporučeny alternativní možnosti řešení.

Klíčová slova: regulace, veřejné rozpočty, dlouhodobé závazky, PPP.

doc. Radim VALENČÍK, CSc.

e-mail: valencik@seznam.cz

adresa: Vysoká škola finanční a správní, Estonská 500, 101 00 Praha 10

Mohou memplexy zablokovat reformy? (Co musí vzít v úvahu veřejné politiky)

Při přípravě a realizaci veřejných politik je nutné respektovat to, co lze ve skutečnosti charakterizovat takto: 1. V komunikačním prostoru může sehrát významnou roli jen to, co má schopnost se replikovat („přeskakovat z hlavy do hlavy“, být „nakažlivé“). 2. Tyto replikátory si vzájemně konkurují, soupeří o své přežití v komunikačním prostoru, podléhají zákonitostem přirozeného výběru, mohou se zdokonalovat, aniž by tento proces podléhal lidské evidenci. 3. V teorii se pro tyto replikátory vžil pojem memy, resp. memplexy. 4. Replikace kulturně a psychicky informačních entit je spojena s rozšířenou reprodukcí sociálních struktur, které mají i institucionální a technickou složku. 5. Vazba replikace informačních struktur na sociální struktury podstatným způsobem zvyšuje efektivnost replikace informačních struktur. 6. Příslušné sociální struktury se v sociálním prostoru rovněž nacházejí ve vztahu přirozeného výběru, jejich zdokonalování pod tlakem přirozeného výběru je úzce spojeno se zdokonalováním informačních struktur a nepodléhá plně lidské evidenci. 7. Podoba nejvíce životaschopných reprodukcí sociálních struktur jako nositelů memplexů se v dějinách podstatně měnila; v současné době mezi nejdynamičtější patří sociální sítě vzniklé na bázi křížových koalic mezi nejrůznějšími „běžnými“ sociálními strukturami. 8. Podmínkou jejich přežívání ve smyslu uchování identity je blokování lidské schopnosti přesahu stávajícího poznání, resp. omezování tendencí směřujících k využití možností plného rozvoje a uplatnění schopností člověka. 9. Právě v této oblasti lze doložit jejich existenci a demonstrovat jejich vliv na přípravu a realizaci veřejných politik.

Klíčová slova: reformy, memy, lidské schopnosti.

Ing. Mgr. Petr WAWROSZ

e-mail: petr.wawrosz@centrum.cz

adresa: Vysoká škola finanční a správní, Estonská 500, 101 00 Praha 10

Reforma vzdělávání jako nutná podmínka reforem veřejného sektoru

Příspěvek zdůrazňuje, že bez reformy vzdělávání jsou ostatní reformy ohroženy. Reformy ve veřejném sektoru nelze dělat izolovaně, ale koordinovaně. K cílům reforem musí mj. patřit definování rozsahu a kvality statků, které by veřejný sektor měl zajišťovat a přispět k vlastní ekonomické aktivitě jednotlivých subjektů.

Klíčová slova: reforma vzdělávání, reforma veřejného sektoru, teorie redistribučních systémů.

RNDr. Jiří WITZANY, Ph.D.

e-mail: witzanyj@vse.cz

adresa: Katedra bankovníctví a pojišťovnictví, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Potencionální rizika finančních derivátů pro veřejné finance

Veřejné finance podléhají finančním rizikům, která mohou být zajišťována prostřednictvím finančních derivátů. Komplikovanost oceňování těchto instrumentů, nízká likvidita a často i netransparentnost trhů s deriváty však mohou představovat pro veřejné rozpočty významné dodatečné operační riziko související s asymetrií informací a nedostatečnými kontrolními mechanismy. Příspěvek se bude zabývat nejen problematikou oceňování derivátů v některých konkrétních případech jejich nevhodného využití veřejnými subjekty, ale i návrhem přiměřených podmínek a kontrolních mechanismů, které by podobným situacím předcházely.

Klíčová slova: finanční rizika, deriváty, oceňování.

Ing. Tomáš WROBLOWSKÝ, Ph.D.

e-mail: tomas.wroblowsky@vsb.cz

adresa: Katedra ekonomie, Ekonomická fakulta, Vysoká škola báňská - Technická
univerzita Ostrava, Sokolská 33, 701 21 Ostrava

Past likvidity, Keynesův efekt a fiskální stimulace jako lék proti hospodářské krizi

Možnosti stimulace ekonomik postižených finanční krizí jsou poslední dobou předmětem rozsáhlé diskuse jak mezi laiky, tak i ekonomickými odborníky. Současná situace nápadně připomíná některé modelové situace, které bývají standardně vyučovány v kurzech makroekonomie, případně hospodářské politiky. Cílem příspěvku je poukázat na některé styčné body (ale také odlišnosti) současné situace ve světových ekonomikách a jevů, které bývají označovány jako past likvidity a Keynesův efekt. Ač spolu tyto situace souvisejí pouze částečně, vykazují zásadní společný rys, který je klíčový pro řešení současného stavu ekonomiky. Jedná se o neúčinnost měnové politiky a nutnost fiskální stimulace při snaze o zabránění dalšího propadu hrubého domácího produktu.

Klíčová slova: Keynesův efekt, past likvidity, fiskální politika.

doc. Ing. Elena ŽÁRSKÁ, CSc.

e-mail: zarska@euba.sk

adresa: Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja, Národohospodárska fakulta,
Ekonomická univerzita, Dolnozemska cesta 1, 852 19 Bratislava, Slovenská
republika

Finančná kapacita obce ako determinant rozvoja

Proces decentralizácie verejnej správy významne posilnil postavenie a kompetencie obcí ako miestnych samosprávnych jednotiek v zodpovednosti zabezpečovania služieb a uspokojovania potrieb svojich občanov a v rozhodovaní o rozvoji svojho územia. Táto ich pozícia miestnej vlády si vyžaduje tvorbu takých podmienok, ktoré v krátkodobom aj dlhodobom horizonte zabezpečia zvyšovanie kvality života občanov. Pre danú úlohu je nevyhnutné uplatňovať strategické prístupy v činnosti so zreteľom na potenciál a kapacity miestnej samosprávy, kde nezastupiteľné miesto má aj finančná kapacita meraná ukazovateľmi miery samofinancovania, sebestačnosti, zadlžovania, daňovej, majetkovej a reprodukčnej sily. Dosiahnuté hodnoty sú výsledkom pravidiel financovania, vzťahov rozpočtu obce a štátu a závisia od kvality príjmovej a výdavkovej stratégie a politiky obce, ktorú podmieňuje kvalita manažmentu samosprávy, efektívnosť narábania s finančnými prostriedkami a so zvereným majetkom. Hodnoty finančnej kapacity reprezentujú miestnu samosprávu nielen z hľadiska finančného krytia rozvojových priorít, ale aj z aspektu jej stability, dôveryhodnosti a solventnosti pre občanov a investorov. Svoju úlohu v podmienkach SR zohráva aj veľkosť obce, ktorá determinuje administratívne, personálno-kvalifikačné a finančné predpoklady obce ako aktéra rozvojových možností.

Klíčová slova: finančná kapacita, obecný rozpočet, komunálna politika.

JEL: H71, H72.

XIV. ročník konference

„Teoretické a praktické aspekty veřejných financí“

byl uspořádán s laskavým přispěním následujících sponzorů:

Locke & Hobbes
účetní a daňová akciová společnost

Ing. Zuzana Vaněčková

Deloitte.

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

VERLAG DASHÖFER
odborné nakladatelství, spol. s r.o.
Na Příkopě 18 (vchod z ulice Nekázanka),
P.O.Box 756, 111 21 Praha 1
tel.: 02/24 197 333, fax: 02/24 197 555
e-mail: info@dashofer.cz, www.dashofer.cz

Rödl & Partner

ASPI

Wolters Kluwer

Vydavatel: Vysoká škola ekonomická v Praze
Nakladatelství Oeconomica
Rok vydání: 2009
Tisk: Vysoká škola ekonomická v Praze
Tato publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou.

ISBN 978-80-245-1513-7